

Biblu WayWema ɔ̀tɔ̀n

Togan sin gbediɔ̀de

Biblu Way Wema ɔ̀tɔ̀n ɔ̀, sinsenzɔ̀ Biblu tɔ̀n e ma nɔ̀ ba lè ǎ é dè wɛ. Nũ taji e jí é nɔ̀ sɔ̀ ayi dɔ̀ é wɛ nyí ten enteneti tɔ̀n le kpo wema dijitalu le kpo dɔ̀ . Azɔ̀ɔ̀sa Nũnywe Biblu Tɔ̀n Tɔ̀n Dò Togudo. Nũ e gbé nya wɛ IBKI dè é wɛ nyí ɔ̀ mɛdɛbũ e dɔ̀ jlɔ̀ é ni mɔ̀ Biblu kplɔ̀nkplɔ̀n le . dɔ̀ nũ gègè kpinkplɔ̀n dɔ̀ Mawu kpo jlɔ̀ Tɔ̀n kpo wu mɛ. Azɔ̀mɛvi le ɔ̀ na yi Institut ɔ̀ bo na mɔ̀ kúnnuɔ̀wema dè alɔ̀ . diplɔ̀me. È sixu kplɔ̀n nũkplɔ̀nme ene le dɔ̀ Enteneti jí alɔ̀ dɔ̀ azɔ̀ɔ̀sa le mɛ, gbɔ̀n Zoom jí, yí ye dɔ̀ alokan jí, sè ye dɔ̀ e-mail jí, . e è zín é, alɔ̀ mɛ ɔ̀kpo ɔ̀kpo, gbɛta le, alɔ̀ sinsen le nɔ̀ zán dɔ̀ wɛndagbejjilazɔ̀ yetɔ̀n mɛ. IBKI nyí tutoblonunu e è yí gbè na é dè ǎ .

Mí dɔ̀ wusyen lanme nú wɛ ɔ̀ a ni kplɔ̀n Biblu towe bo na dɔ̀ tuùn lee nũ e è ɔ̀ dɔ̀ nũkplɔ̀nkplɔ̀n ene le mɛ é alɔ̀ nũ e è ɔ̀ dɔ̀ Biblu ɔ̀ebũ mɛ le é sɔ̀gbe gbɔ̀n é . jɔ̀ten ɔ̀evo. "Commentaires" e è nɔ̀ xlé dɔ̀ nũkplɔ̀nkplɔ̀n Institut International de la Connaissance Biblique (IBKI) mɛ le é wɛ nyí . linlin mɛ e wlan wema ɔ̀ le é alɔ̀ mɛ e xò ye kplé le é tɔ̀n. Hwehwe ɔ̀, linlin le nɔ̀ mɔ̀ ten dɔ̀ kplɔ̀n nũ e è nɔ̀ sè le é, video le kpo wema le kpo mɛ, mɔ̀jen é nɔ̀ lé nyí gbɔ̀n é . ɔ̀i tinme Biblu tɔ̀n le ɔ̀ɔ̀hun; bɔ̀, dɔ̀ nũkplɔ̀nme wɛnjlatɔ̀ le, sinsenzɔ̀watɔ̀ le, pastɔ̀ le, vɔ̀sanúxwélémawutɔ̀ le kpo kplɔ̀nyiji-alavɔ̀vi le kpo tɔ̀n mɛ.

A dɔ̀ na nɔ̀ gbéjé nũ e mɛ ene le ɔ̀ le é, linlin yetɔ̀n le kpo nũkplɔ̀nme yetɔ̀n le kpo bí kplɔ̀n hwebĩnu dɔ̀ azɔ̀ towe wɛ é nyí ɔ̀ a ni ba, tunwun jlɔ̀ Mawu tɔ̀n bó bló.

Bo na dɔ̀ tuùn ɔ̀ nũkplɔ̀nme ɔ̀ebũ nyí nugbò à jí hũn, xà lileɔ̀gbeɔ̀wome Biblu tɔ̀n vovo le, bo kplɔ̀n xókwintintɔ̀ Biblu tɔ̀n le kpo xókwintinwema Biblu tɔ̀n le kpo dɔ̀ . kplɔ̀n tinme xókwín alɔ̀ xógbɛ e è ma tuùn ǎ le é tɔ̀n. Mi ɔ̀ miɔ̀de dɔ̀ tinme xógbetintɔ̀nwema ɔ̀ebũ tɔ̀n wu, dɔ̀ xógbetintɔ̀nwema le nɔ̀ na . tinme xókwín le kpo xógbɛ le kpo tɔ̀n sín gbè nukɔ̀ntɔ̀n ɔ̀ mɛ kaka je lee è nɔ̀ zán ye gbɔ̀n dín é jí.

Tinme xókwín le kpo xógbɛ le kpo tɔ̀n nɔ̀ huzu dɔ̀ hwenu e dɔ̀ yi yi wɛ é. Gɔ̀ na ɔ̀, è sixu lile xókwín Glekigbe tɔ̀n gègè dɔ̀ xókwín ɔ̀kpo mɛ, . e sixu hen tinme nukɔ̀ntɔ̀n ɔ̀ gblé é.

A ni jó Mawu dɔ̀ bonu é ni xlé ali wɛ dɔ̀ Xó Mímé Tɔ̀n Biblu ɔ̀ kpinkplɔ̀n mɛ.

IBKI nɔ̀ na gbè bɔ̀ è nɔ̀ yí nũkplɔ̀nme yetɔ̀n le bí mlémlé bo nɔ̀ lé dè ye tɔ̀n nú nũ e ma nyí ajɔ̀wiwa tɔ̀n ǎ le é. Sè è sixu má vɔ̀nu ɔ̀, è ka na sà, ɔ̀yɔ̀, alɔ̀ yí akwe dɔ̀ wema le alɔ̀ nũkplɔ̀nkplɔ̀n le mɛ ǎ .

Randolfu Dunn, Gǎn

Kàn nũ byɔ̀ mí: info.IBKI.glensigbe@gmail.com

Enteneti tɔ̀n: IBKI-Glensigbe.html

Biblu Kpléklé kpo Liledógbedevome kpo

Hlandɔlf Dunn

Nùjlejle

Mawu de édéé xlé gbetɔ léé gbɔn gbetɔ e Yesinsen sín azɔ́ sɔ́ ayi me nú yě léé jí, bó zán wěgbójinɔtɔ kandé mɔ́ dɔ xwè kanweko gègè me. É dɔ xó tɔɔn nú gǎn le kpo xwédo tatɔ le kpo dɔ bíbēme lee é nyí gbɔn nú Adamu, Henɔci, Nɔwée, Jɔbu, Ablaxamu, Izaki, Jakɔbu kpo Mɔyizi kpo é dɔhun. Nukɔnme ɔ, É dɔ xó nú togun ɔ gbɔn gbeyidɔ dé le jí dji Samuweli, Ezayíi, Jelemíi kpo Daniyeli kpo, gó nú gbeyidɔ e è ma tuùn sɔmɔ́ ǎ le é dé le.

Webster na tinme xókwín biblu tɔn le dji .

a) wema mímé Klisanwun le tɔn e me Alenuwema Xóxó ɔ kpo Alenuwema Yɔyɔ́ ɔ kpo dè é .

b) wema mímé sinsen dɛvo dé le tɔn (dji sinsen Jwifu le tɔn dɔhun). (www.meli-website.comu)

"Wema mímé" e dɔ wema dɔkpo me le é nyí kpléklé .

a) nú e Jwifu léé wɔn dó kancica e yě dɔ xá Jehovah Mawu é wú é - Alesándlu Xóxó ɔ.

b) mesédó léé abí me e sekpɔ́ yě tawun léé sín wěma e kan wen Mawu ví ɔ tɔn é, nú e é dɔ bó wa hwenu e é dɔ ayíkúngban jí é - Alesándlu Yɔyɔ́ ɔ.

Biblu ɔ, wema gègè we è xò kplé bɔ wema wlantɔ́ gègè wlan dɔ xwè 1500 mɔ́ vlame. È má wema éné ɔ dɔ akpáxwé we, Alesándlu Xóxó ɔ kpódó Alesándlu Yɔyɔ́ ɔ kpó.

400 J.H.M., è je Alenuwema Xóxó ɔ lile dó Alamugbe me jí. È nɔ yɔ liledogbedevome ene dɔ Targums Alamugbe tɔn le. Liledógbedevome ene d'alɔ togun Jwifu le tɔn e je Alamugbe dó jí sín hwenu e ye dɔ kannumɔgbenu dɔ Babilɔnu é, bɔ ye mɔ nukúnnú je Alexwíi Xóxó ɔ me dɔ gbè e ye nɔ dó hwéhwe é me. Dò xwè kanweko nukɔntɔn ɔ me dɔ Palestine dɔ Jezu hwenu ɔ, Alamugbe we nyí gbè e è nɔ dó hugǎn é. Dì kpóndéwú ɔ, Maranatha: "Aklunɔ mǐtɔn wá," 1 Kɔlentinu le 16:22 nyí kpóndéwú xókwín Alamugbe tɔn e è zán dɔ Alenuwema Yɔyɔ́ ɔ me é tɔn.⁴

Dò xwè kanweko atɔngɔ ɔ me, dɔ xwè 250 J.H.M. È wá yɔ liledógbedevome ene dɔ Septante alɔ 'Kandé gban' dɔ sɔgbe xá aca (xexó) ɔ, akɔwé 70 (alɔ 72) w'azɔ́ nú azǎn 70 (alɔ 72) cobo dè [é] tɔn. Hwéhwe ɔ, Alenuwema Yɔyɔ́ ɔ wlantɔ́ le nɔ zán Septante ɔ hwenu e ye nɔ dè xó sín Alenuwema Xóxó ɔ me é. LXX we nyí liledógbedevome Alexwé Xóxó ɔ tɔn e Sinsen nukɔntɔn ɔ zán é.⁵

Dò xwè 100 J.H.M. Dò Jezu kpo Mesédó le kpo sín hwenu ɔ, è nɔ lé yɔ ye dɔ "Nǔwlanwɔlán le". Mí nɔ yɔ́ yě dɔ Alexwé Xóxó ɔ. "Jozefu, hwenuxó-wlantɔ́ Jwifu e ma nyí Klisanwun ǎ é dé dɔ dɔ, sín hwenu e Aatazezesi kú é (424 J.H.M.) ɔ, 'medebũ ko kpankɔ́n, kaka je égbé, bo na gó nú debũ nú ye, bo na yí nǔde dɔ ye sí, alɔ bo na dɔyɔ́ nǔde dɔ ye me ǎ.' Ene xlé cédcédcé dɔ Sén Jwifu le tɔn ɔ wá dɔ tenme dé dɔ Esidlasí kpo Nεemíi kpo hwenu."⁶

Alɔwliwli Alexwíi Xóxó ɔ tɔn e dɔ ayí dìn [dɔ te le é] bɔ è wlan dó Ebléegbe kpo Alamugbe kpo me [gbè .

e è mɔ dɔ kannumɔgbenu Babilɔnu tɔn hwenu le é (rd)] we nyí:

dé. Chester Beatty sín wema 100- 400 H.M.

b. Codex Vaticanus kpo Codex Sinaiticus kpo 350 H.M.

c. Nǔwlanwɔlán Massorète tɔn (MT) we nyí nǔwlanwɔlán Ebléegbe tɔn e dɔ Biblu Jwifu le tɔn me é .

(Tanaki). É nyí wema e dɔ wema Jwifu le tɔn me le é kedɛ we é tinme ǎ, loɔ, é lé tinme wekwín-wema e dɔ .

wema biblu tɔn le dɔ sinsen Jwifu le tɔn me, gó nú lee è nɔ xò gbè yetɔn le zle gbɔn é kpo lee è nɔ xò gbè yetɔn le zle gbɔn é kpo nú nǔxixa dɔ agbawungba kpo nǔkplɔnkplɔn medesunɔ tɔn kpo. È nɔ lé zán MT ɔ, vlafo dɔ xwè kanweko tenwego ɔ kpo wǔgɔ ɔ kpo vlame .

di nũ e jí è jinjon bo lile Alexwíí Xóxó ɔ dó Biblu Protestant le tɔn me é, bo dò xwè kanweko gudogudo tɔn elɔ le me ɔ, è lé lile Biblu Katolika tɔn le dó ..6a

Alenuwema Xóxó ɔ (Jwifu / Ebléegbe sín wema le)

Tanaki-Nyiko e è na Biblu Jwifu le tɔn é. É nyí xókwín klewun dé nú [Torah, gbeyiɔ le (*Nevi'ilmu*) kpo nũwlanwlan le kpo ().*Ketuvímu* /*Éé*],¹

Tola

Torah ɔ, xókwín Ebléegbe tɔn dé we bo tinme tɔn nyí nũkplɔnme alɔ nũkplɔnme. È ko dọ sí sí n'í dɔ é nyí xó e Mawu sɔ dó ayi me nú me é. È dɔ dɔ aca me dɔ é we dɔ xle Mɔyízi. È nɔ yɔ Torah hweɔelenu dɔ Sén (e è wlan é) alɔ Torah e è wlan é. Torah we nyí akpáxwé nukɔntɔn Tanakh tɔn, Biblu Ebléegbe tɔn ɔ, bo wema atɔ́n we d'eme. Dó hwejijo ene wu ɔ, è nɔ lé yɔ e dɔ Pentateuque, Chumash, alɔ "Mɔyizi sín Wema Atɔ́n le."²

Talmud

Talmud (è nɔ lé yɔ e dɔ Shas) we nyí wema e me è wlan xóɔɔɔkɔ kplɔnyiji-alavɔví le tɔn dó é.

["Akɔta" e Jwifu le dóhwe Jesu dɔ é gbà é sixu nyí ene à? (rd)] Xóɔɔkɔ yetɔn le kúnkplá .

- a) Jwifu le sín sén .
- b) walɔ ɔagbe
- c) aca
- d) tan

Akpáxwé wè we dɔ Talmud me:

- a) Mishnah (200 H.M. mɔ), ee nyí Sén Jwifu le Tɔn E È Nɔ Nu Me É sín wema nukɔntɔn e è wlan é.
- b) Gemara (500 H.M. mɔ), xóɔɔkɔ dó Mishnah kpo nũ e cá kàn xá é kpo jí .
Hwehwe ɔ, nũwlanwlan Tannai tɔn le nɔ tén kpɔn bo nɔ dɔ xó dó xota ɔevo le jí, bo nɔ lé tinme nũ gègè dó Tanakh jí.
Hwehwe ɔ, è nɔ zán xókwín Talmud kpo Gemara kpo dɔ kpɔ. Gemara we nyí dòdó sén kplɔnyiji-alavɔví le tɔn le bí tɔn, bo è nɔ léyɔ dɔ xó tɔn gègè dɔ wema kplɔnyiji-alavɔví le tɔn ɔevo le me. Talmud ɔ bí we è nɔ lé yɔ dɔ aca me dɔ Shas - xókwín klewun dé we nyí .*shisha sedarim*, "sén ayizén" e dɔ Mishnah me le é.³

Alenuwema Yɔyɔ ɔ

"Alenuwema Yɔyɔ ɔ fɔ, alɔ é fɔ tawun, dɔ xwè 100 mɔ me. Nũwlanwlan le gègè ko tɔ́n dɔ xwè ko je kandé je nukɔn nú nũ elɔ."

Di lee F. F. Bruce dɔ gbɔn é ɔ, dɔ xwè 367 J.M. É nɔ zaan é ɔ, sinsengán Totaligbé tɔn le yí gbè nú ye. "É nyí c, 508 AD we è sɔ 2 Piyé, 2 kpo 3 Jaan kpo, Judi kpo Nũɔxléme kpo dó Biblu Silí tɔn sín lileɔɔgbɔɔvome dé me gɔ nú wema ko-we ɔevo le." Nũwlanwlan dodó le dɔ dɔ fine égbé ă. É dɔ mɔ cɔ, alɔnuwema (MSS) afatɔn mɔkpan, wema kpeví kpeví le, wekwín e è slá wũ na le é kpo nũ e Klisanwun bíbeme xwè kanweko nukɔntɔn ɔ kpo wegɔ ɔ kpo wlan le é kpo afatɔn mɔkpan we dɔ alɔnu lileɔɔgbɔɔvometɔ le tɔn. Vlafo è sixu dɔ kpo jidiɔ kpo dɔ è kún dɔ nũwlanwlan ene le dɔ tɔn bo nũwanyido dé le dɔ ye wu ó, alɔ, è kún wlan nũ dó ye jí ó.

"Afo nukɔntɔn e è dɔ dɔ wema Klisanwun le tɔn e dɔ ace le é sín tuto dé diɔ mé, bo jexa bo na nɔ Alexwíí Xóxó ɔ kpá é, ee nyí Biblu Aklunɔ mɔtɔn kpo mesédó tɔn le kpo tɔn é cí dɔ è dɔ dɔ xwè kanweko wegɔ ɔ sín bíbeme mɔ, hwenu e kúnnuɔnú le tɔn bo xlé dɔ wema Klisanwun le tɔn we e è xò kplé le é gbakpé dɔ Sinsen ɔ me é dɔhun.

"Kpò *Paulinum sín wema*, alǎ nǔwlanwlan Pɔlu tɔn le kplékplé ɔ, dǎ hwe ɔkpo ɔ nu mǎ kpo hwenu e è xò Wɛndagbe-Wema ene le kplé é kpo. Lee è sǎ xókwín Glekigbe tɔn dó yɔ Wɛndagbe-Wema le kplé gbɔn é . *Ewanjelɔn*, ene wu ɔ, è sǎ xókwín ɔkpo ɔ dó dǎ nyikɔ nú kplékplé Pauline tɔn . *Mesédó le*, bɔ è nɔ dǎ wekwín ɔkpo ɔkpo dǎ vo bo nɔ dǎ 'Hɔmanu le', 'Kɔlentinu le je nukɔn, kpo nǔ mɔhun le kpo. É sǎ lín ǎ bɔ è cá wema e è wlan sédó Eblée le bɔ è ma tuùn nyikɔ tɔn ǎ é kpo nǔ e Pɔlu wlan le é kpo dǎ kpǎ. Mesédó le, dǎ é bɔkun wutu ɔ, è wá cá kàn xá 'Wema ɔaxó le' (Piyée, Jaki, Jaan kpo Judi kpo tɔn le). ... Wema ɔkpo géé e jí è dǎ linkpɔn ɔaxó dǎ dó wú dǎ xwè kanweko wegó ɔ sín tɛntín gudo é we nyí dǎ léé dǎ Alesántlú Yɔyɔ mǐtɔn sín vivɔnu ... Jaki, Judi, Piyée, 2 kpódó 3 Jaan kpó. ... Atanasi dǎ xwè 367 J.H.M. me ɔ, é sǎ wema ko-atóón-we e dǎ Alexwé Yɔyɔ mǐtɔn me le é dǎ te dǎ ye ɔkponɔ we nyí wema sɛn tɔn; é sǎ lín ǎ bɔ Jérôme kpo Augustin kpo xwedó kpɔndéwú tɔn dǎ Totaligbé. ... Nǔ ɔkpo we è dǎ ná dǎ kpódó hɔnɔn kpo. Wema Alexwí Yɔyɔ tɔn le huzu wema e dǎ ace nú Sinsɛn [Katolika] tɔn é ǎ, dǎ è sǎ ye dó wɛdɛxámɛ e è sǎ dǎ te é dǎ me dǎ sɛn linu; é nyí wà ɔ, Sinsɛn [Katolika tɔn] ɔ sǎ ye dó wema tɔn me dǎ é ko nɔ kpɔn ye dó mɔ nǔ e Mawu sǎ d'ayi me nú ye le é, bo tuùn lee ye xɔ akwe gbɔn é kpo acekpikpa mesédó le tɔn kpo, tɔn alǎ tɔn ǎ."

Nǔ e Klisu wà le é kpo nǔ e é dǎ le é kpo ɔ, wema wlan tǎ vovo ene we wlan, bɔ ɔkpo dǎ ye me bo nɔ nyí Luki bo sixu ko nyí Kosi dǎ. ɔ dǎ bíbɛme ɔ, è nɔ kpɔn ye dó mɔ wema ɔkpo bo nɔ yɔ ye kpowun dǎ "Wɛndagbe ɔ" bɔ wema wlan tǎ ɔkpo ɔkpo sín azɔ nɔ nyí "Wɛndagbe e Matie wlan é" alǎ "Wɛndagbe e Jaan wlan é." "Tanxówema atóón gó ɔ, Mesédó léé sín Azɔ ɔ, Wɛn ɔagbe atɔngó ɔ sín nukɔn yiyi we é nyí nǔgbó, bɔ wɛgbójínɔtɔ ɔkpo ɔ we wlan, é we nyí Luki, dotóo mesédó Pɔlu tɔn kpódó xɔntɔn tɔn kpó." "Hwenu e è klán Luki kpo Mesédó Mesédó le kpo é ɔ, é cí dǎ è dǎ nǔ ɔkpo alǎ wè dǎhun. ɔ dǎ bíbɛme ɔ, é cí dǎ Luki jó xó e é dǎ dó jixwé yiyi wu le é bí dó dǎ akɔjije tɔn wegɔ ɔ me; dín ɔ, è sǎ xógbe 'bɔ è kplá ε yí jixwé' ɔ gó nú Luki 24:51, bo na dó bló bɔ tan ɔ na fó, bɔ dǎ:'s

Josèphe dɛxlé dǎ nǔ gègè e è wlan dó Biblu me bɔ ye je dǎ hwenu e Jezu dǎ ayikúngban jí é kpo ee sinsɛn ɔ bé dǎ xwè nukɔntɔn le me é kpo nyí nɔgbó dǎ nǔ e é wlan dó akɔta Jwifu le tɔn wu le é me.

Ene xlé dǎ xókwín e dǎ liledógbedevome dǎ me le é bí we dǎ tinme xókwín ɔ tɔn pépépé lee è dǎ gbɔn dǎ bíbɛme é alǎ lee è wlan gbɔn é ǎ.

Akpáxwé wǎ e me NT sín dǎdǎ kpo dǎdǎ tɔn kpo dǎ é¹²

Jezu Hwenuxó Tɔn .-xó le we Jezu dǎsu nɔ dǎ bo nɔ wà nǔ le dǎ gbezán tɔn hwenu dǎ ayikúngban jí.

Akwé Nukúnme Tɔn-aca kpo nǔdǎdǎ e kúnkplá Jezu le é kpo ɔ, Klisanwun nukɔntɔn le we nɔ bló bɔ ye nɔ lé jla ye.

Nǔ E È Wlan le É-è xò nǔjiwǔ le kpo/alǎ xó e Jezu dǎ le é kpo dǎ le kplé bo wlan dó wema nukɔntɔn le me.

Nǔwlanwlan le-è nɔ wlan wema ɔkpo ɔkpo, Wɛndagbe-Wema le bí, kpo nǔ dǎvo le kpo, bo nɔ wlan wen tawun tawun le dó ninɔme tawun tawun le jí.

Má nǔ-è nɔ kpɔn nǔwlanwlan dǎ le bo nɔ má xá Klisanwun dǎvo e dǎ Mɛditelanée Xù ɔ jí le é.

Ckplékplé-Klisanwun dǎ le je wema Pɔlu tɔn le xò kplé jí, bo lé xò Wɛndagbe-Wema vovo gègè kplé.

Me mímé nyínyí-Wɛndagbe-Wema ene, wema-sédó-me gègè kpo wema kpedé dǎvo le kpo we è yí gbè na dǎ ye nyí wemaɔ Biblu tɔn e dǎ ace le é.

Liledógbedevome-è nɔ lile wema biblu tɔn le dó gbè hwexónu tɔn kpo égbé tɔn kpo dǎvo le me: Laténgbe, Silígbɛ, Coptegbe, Arméniegbe.

akowé le kaka je xwè kanweko 18gɔ ɔ tentin. Alexwé Xóxó ɔ kpódó Yɔyɔ ɔ kpó bí we è sɔ dó me, ze Eblée lée 9:15 káká yi Nǔdɛxléme sín vivɔnu, kpódó Wema Lengbɔnyitɔ lée tɔn kpó wú. Akowé le gègè nɔ kpɔn Codex Vaticanus dó mɔ wema Alenuwema Yɔyɔ ɔ tɔn e jí è sixu ɔjeji dó hugãn le é dé le.

Alésándlu sín wema .18

Alɔwliwli xwè kanweko atɔ́ngɔ ɔ tɔn e me Alenuwema Yɔyɔ ɔ ɔjɔla nyí bí ɔ è é, bɔ è nɔ kpɔn ye dó mɔ kúnnuɔenú ɔjeji'dewu tawun nú Wema ɔaxó le kpo Nǔdɛxléme le kpo.

Codex Eflamíi Tɔn. 19

Wema ɔewo e è wlan ɔwè kanweko atɔ́ngɔ ɔ me é dé, bɔ Alenuwema Yɔyɔ ɔ sín akpáxwé ɔaxó ɔ è ɔwè me, amɔ, è súnsún akpáxwé ɔ è le, bo wlan xóɔɔɔ Sinsɛn-núkɔlɔnme Eflayemu tɔn le dó jí. Gãn e Tischendorf dó kpo kanɔdonúwu kpo é we wá mɔ nukúnnú je me ɔwè nukɔnme.

Kɔɔeksi Bezae tɔn.20

Alɔwliwli xwè kanweko atɔ́ngɔ ɔ tɔn e me Wɛnɔɔagbe-Wema le kpo Mɛsédó le kpo ɔ è gègè, bɔ nǔwlanwlan yetɔn gbɔn vo tawun nú alɔnuwema hwenenu tɔn ɔewo le.

Kɔɔeksi Washington tɔn (è nɔ lée yɔ ɔ Wɛnɔɔagbe-Wema Mɛɔɔesúsínɔ tɔn le).21

Alɔwliwli xwè kanweko atɔ́ngɔ ɔ tɔn kpo Wɛnɔɔagbe-Wema ɛne le bí kpo - ɔwè Smithsonian Institute ɔwè Washington DC "Cobonu xwè kanweko 15gɔ ɔ kpo Guttenberg sín wema wlan tɔ ɔ kpo na wá ɔ, è nɔ wlan wema ɔebú sín ɔjɔle le bí kpo alɔ kpo bɔ è nɔ yɔ ye ɔwè alɔnuwema. bo na nyí Mawuxó ɔ ɔesu nugbɔ."

Mlámlá Xù Kúkú ɔ Tɔn Le

Xù Kúkú ɔ sín wema 1000 mɔ we ɔwè wema mlámlá le me, bɔ é sixu ko nyí ɔwè Essénien le we wlan ɔwè hwenu e bésín xwè 200 J.H.M.

22Mlámlá Xù Kúkú ɔ tɔn le je nukɔn nú Codex Sinaiticus kpo Codex Vaticanus kpo (350 H.M.) kpo Ebléegbe 9 .th- alɔnuwema xwè kanweko ɔ tɔn, wema Masoreti tɔn.23

Huzuhuzu Protestant le tɔn zɔn bɔ lileɔogbeɔewome Biblu tɔn e me le nɔ dó le é fɔn bo ɔwè jijjeji we. Alɔnuwema ɛne le ɔwè ɔwè Biblu King Jacques lileɔogbeɔewometɔ le sí ã.

Dick Sztanyo wlan ɔwè 1985 me ɔwè "MSS (alɔnuwema) 5,336 jeji we ɔwè Alenuwema Yɔyɔ Glekigbe tɔn me (ɔwè bi me alo akpáxwé tɔn, akpáxwé gege) bɔ e ɔwè te din."24... "gɔ nú wema hwexónu tɔn 2 000 jeji, ɔwè Peshitto Copte, Arménien kpo Syriaque kpo tɔn, bɔ gègè yetɔn gosin xwè kanweko wegɔ ɔ kpo atɔngɔ ɔ kpo me. Gɔ na ɔ, mí ɔwè MS Latéengbe tɔn 8 000 mɔ. Alɔwliwli Glekigbe tɔn 5 000, Latéengbe tɔn 10 000 kpo alɔnuwema 9 000 ɔewo le kpo--ye bí kplékplé nyí alɔnuwema 24 000 jeji alɔ akpáxwé Alenuwema Yɔyɔ ɔ tɔn le. Xwè 100 je 300 ɔwè wema nukɔntɔn le gudo we è wlan nǔ ɛne le dó.25"É ɔwè wen ɔwè égbé ɔ, ye lé sukpɔ d'ejí. Dó alɔnuwema gègè, xógbe e è wlan dó kóme le é kpo nǔwlanwlan "tɔ sinsɛn tɔn le" tɔn le kpo gbɔn vo hugãn ɔwè bá ɔwè me wutu ɔ, nɛ meɔé ka sixu ɔwè ɔwè Biblu ɔwè lile linlin e me e wlan wema ɔwè nukɔn le é ɔwè é gbɔn?

Lin tame dó nǔ elɔ le jí . :

"Nǔ ɔwè cí testamenu ɔwè ɔwèhun. Nya ɔwè jó nǔɔokan ɔwè ɔwè dó nú kúnkan tɔn e ɔwè jijjime atɔngɔ ɔwè me le é, bɔ è ɔwè na má ã kaka je hwenu e ye me gègè na ɔwè xwè é. filed was burned with all its contents. Hwenu e hwenu e è na má nǔ le ɔwè é sekpɔ é ɔ, hwɛɔɔtɔ e ɔwè nǔ ba kpɔn we é ɔwè má gbɛɔɔɔ ɔwè ɔwè gǔɔtɔ le tentin ɔwè wɛɔɔxáme e ɔwè testamenu ɔwè me é wè ɔwè kún ɔwègbé ó.

ɔp vogbingbɔn e dɔ ye tentin le é we nyí ɔp è wà nũ nyi dò dɔ lee è wlan nũ gbɔn é alɔ lee è bló tuto nú xógbe le gbɔn é me; nũwanyido dé le dɔ dɔde le me bɔ kén e è wlan le é nɔ jlaɔ; kpo vogbingbɔn ɔevo e è ma nɔ mɔ nukúnnú je me bɔkun á le é kpo; loɔ, ɔp dɔ wema le ɔde me ɔ, nũwanyido ene le kún wà nũ dó ace e gũɔtú le dɔ é wu ó. Dò nũ taji ɔde wu è wlan testamenu ɔ dó le é me ɔ, nũ e è xlé dɔ wema le bí me le é nyí ɔkpo ɔ pépépépé. Nũ e me é tɔn kɔ dó é we nyí ɔp ye má nũɔkan ɔ kpo jlɔ maɔblɔ kpo nú me bí, bɔ ye kudeji ɔp emi wà nũ e tɔgbó emitɔn jlɔ é hú ɔp è ni hen wema nukɔntɔn ɔ keɔ; dɔ è sixu ko ɔye ε bo na dó hen lè wá nú gũɔtú ɔkpo géé, amɔ, wema e è vɔ jlaɔ le é na bo tle dɔ blɔ, è sixu ɔye á. Mɔ ɔkpo ɔ, Alexwíi Yɔyɔ ɔ lɔmɔ. Nuwanyido ɔde è mɔ ɔp wema le me ɔ, e dɔn xesi wa bɔ me le je nukanbyɔ me ji, bɔ e mɔ ɔp me e ɔp wema e ma sɔgbe hu a e ɔ, e ɔp nukplɔnme, azɔ kɔpodo wũjɔme kpo e ɔp wema nukɔntɔn ɔ me le bi."²⁶

Lilédógbeɔevome sín tuto

Din e è ko dɔ jide ɔp è na zán alɔnuwema ene le dó lile nũ dó gbè ɔevo me é ɔ, è sixu bé nũ e vewũ tawun é, é we nyí ɔp è ni lile dó gbè ɔevo le me (gbè ɔevo le). Lilédógbeɔevometú le dɔ na wá gbeta ɔ kɔn ɔp:

- Xókwín alɔ xógbe te le é ka dɔ na sɔ dɔ kɔpɔ dó bló xógbe xógbezɔnme tɔn dé na?
- Xókwín te ka sɔgbe dɔ gbè e me è nɔ yí me dè é?
- Xókwín ɔ ka nɔ wazɔ alɔ nɔ wà nũ á? Hwenu e wá yi é, hwenu e dɔ ayí din é alɔ hwenu e na wá é we á?
- Xókwín ɔ sín lee nũ cí é ka nɔ xlé nũ, nɔ hen nũ dɔ te, bo nɔ lé hen nũ byɔ me à?
- Wlenwín te, linlin lilédógbeɔevome tɔn le we è ka na zán dɔ lilédógbeɔevome linu?
- Nú Alenuwema Yɔyɔ, MSS te è ka dɔ na zán, MSS e me è wlan nũ gègè dó é, alɔnuwema xóxo hugã ɔ, alɔ ee lilédógbeɔevometú le mɔ ɔp é sixu ɔjeji dó wutu tɔn hugã é? MSS le nyí nũ e è jlaɔ le é pépépépé á, è gbakpé ye jí dɔ xwè mɔkpan vlame, bo sixu nyí xógbe e me e wlan wema nukɔntɔn le é hen dó ayi me le é kpowun.
- Sén lilédógbeɔevome tɔn te le é ka na xwedó alɔ è ka dɔ na dɔ yɔyɔ ɔevo le ayí?

È tò, gbéjé kɔn, sɔ dɔ tenme tenme bo sɔ jlé dó yedée wu

Cobonu è na bé lilédógbeɔevome nũgbo nũgbo dé ɔ, è dɔ na yí gbè nú sén le bɔ wema le dɔ na nyí:

1. Nũwlanwlan Gbèta tɔn le .kpo alɔkpa kpo xógbezɔn kpo ɔkpo ɔ le kpo dó. Xwédo wema wlanwlan tɔn le .27

A. Byzance alɔ Zǎnzǎnhweji -xwè kanweko wɔgɔ ɔ me, wema nukɔntɔn e lilédógbeɔevometú King James Version (KJV) tɔn le zán é.

B. Gbadahweji tɔn - vlafo me e jí è ma sixu ɔjeji dó á é kpo me e jí è nɔ dɔn nũ dó hugã é kpo.

C. Sezalée - È sixu ko kplá Origène wá Sezalée .

D. Alexandrien - wègbójinɔtɔ e dɔ Alexandre, Ejiyu le é we wlan bɔ lilédógbeɔevometú RSV tɔn le zán dó wlan nũ nukɔntɔn ɔ na .

1) Vaticanus alɔ B MSS (xwè kanweko eneɔ ɔ)

2) Sinaiticus alɔ Alpha MSS (xwè kanweko eneɔ ɔ)

E. Kɔptu

F. Vulgate Latin tɔn (Jérôme lile dó gbè ɔevo me dɔ xwè kanweko atɔngɔ ɔ me - Katolika le).

G. Syriac alɔ Peshitto (é sixu ko nyí MSS xwè kanweko weɔ ɔ tɔn dé).

H. Xógbe e è mɔ dɔ "tɔ agun tɔn le" sín wema gègè me é.

2. Kplɔn Alɔwliwli le ., "nũwlanwlan le gbígbejé kɔn," kpo linlin ɔ kpo ɔp è ni vɔ nũwlanwlan nukɔntɔn e è xò kplé sín wemawlanwlan sín xwédo dé me é tɔn, bo zán nũxixa vovo e dɔ MSS gègè me le é dɔ MSS wè ɔde kún nɔ cí yedée ɔphun pépépépé ó. Nũwiwa ene nɔ zán bɔ è nɔ mɔ wemafo alɔ alɔkpa Glekigbe tɔn dé.

Nũwlanwlan alɔkpa le

A. Byzantine - è dè sín Wema Byzantine tɔn e me e nɔ gudo n'í le é nɔ ylb ɔp wema Majorité tɔn me é me, bo zán dɔ KJV me. È nɔ lé ylb ε ɔp Textus Receptus.

B. Westcott-Hort - è dè sín Alexandrie sín wema e è zán dɔ Sén E È Vɔ Jlaɔ É (RSV), Sén Glensigbe Tɔn (ESV) kpo Sén Amelika Tɔn (ASV) kpo me é me.

C. Eclectic - nɔ zán "kúnnuɔenú ɔagbe hugã" sín ali ɔ bɔ lilédógbeɔevome le nɔ zán sín ASV .28

"Dò 1841 ɔ, è dè Alenuwema Yɔyɔ Hexapla Glensigbe tɔn tɔn. Azɔwanú nŭwlanwlán jléjlé tɔn enɛ xlé dò hɔ́nkan lɛ mɛ: Wycliffe 1380 tɔn, Tyndale 1534 tɔn, Ðaxó 1539 tɔn, Geneve 1557 tɔn, Rheims 1582 tɔn dò 1582, Alenuwema Yɔyɔ sín aga Glekigbe tɔn Entre Jacques tɔn 1611 tɔn kpo wexwe 19gɔ ɔ sín vivɔnu ɔ, è ko mɔ wema Alenuwema Yɔyɔ Glekigbe tɔn ðagbedagbe atɔn: Tregelles tɔn, Tischendorf tɔn, kpo Wescott kpo Hort kpo tɔn kpo.²⁹

Égbé ɔ, Hagbɛ́ Alíxlémétó Biblu Tɔn e dò UBS 4 mɛ é .³⁰Ed. kpo Nestle tɔn 27gɔ ɔ kpo .³¹Ed. wɛ nyí wema Glekigbe tɔn e è nɔ zán dò kpaá mɛ dó lile dó gbè ðevo mɛ é.

3. Dó Sɛ́n lɛ .bo na dó tuùn wema alò nŭwlanwlán ðéðee è dó na sɔ́ dó mɛ lɛ é kpo/alò ðéðee è dó na dè sín mɛ lɛ é kpo.

a. Nŭwlanwlán ɔ́ dó ná ðɔ́ é mí nyí xó Mawu tɔn, é sixú nyí céðécéðé abí céðécéðé.

b. Mɛ ðéðee è ko ðekúnnu ðɔ́ ye nyí afɔ́sɔ́dótétó Mawu tɔn nú nŭðexléme lɛ é wɛ wlan à?

c. É ka nyí nŭgbo, bo ka lɛ́ klán gbè xá nŭwlanwlán nŭgbo e è tuùn lɛ é á à?

d. Togun Mawu tɔn (Izlayeli dò Xóxó ɔ́ mɛ, sinsen dò Yɔyɔ ɔ́ mɛ) ka yí (é wɛ nyí ðɔ́, xò kplé, xá, bo zán) tlolo dò hanjiji gudo à?

e. Nŭwlantó e dó acé é ðé, mɛ e dó sinsen ɔ́ ayí é ðé alò mɛ e mɔ nŭ e jɛ lɛ é é ðé wɛ wlan à?

f. Mɛ ðéðee tuùn nŭ e è ðɔ́ ðɔ́ ye jɛ lɛ é ka dó ali bo na tén ye kpón à? Bo na dó sixu tén ye kpón ɔ́, ye dó na ko jɛ dò gbézán mɛ ðéðee dò hwe ðɔ́ dó nŭgbo yetɔ́n jí wɛ lɛ é tɔn mɛ.³⁰

È dè kpóndéwú e è slé dó dò lɛ é sín Biblu gègè mɛ có, gègè ðevo lɛ ka tîin.³¹È sixu xò nŭ enɛ lɛ kplé lè:

a) è wlan dò hwenu línlín mɛ dín .

b) mesédó ðé alò hagbɛ́ tɔn ðé wɛ wlan á .

c) é klán gbè xá nŭwlanwlán nŭgbo e è tuùn lɛ é (heretique).

Nŭ e è ma tuùn á lɛ é . é gosin alnuwema Septante Glekigbe tɔn ðéðee è ma mɔ liledógbedevome Ebléegbe tɔn ðé á lɛ é mɛ.

32

Wema Clément I tɔn . è wlan dò xwè 95-6 J.M. Clément I wɛ nyí alnuwema Klisanwun tɔn xóxó hugán e ma dò wema sɛ́n tɔn lɛ mɛ á é. Dín ɔ́, è sɔ́ wema ɔ́ dó alnuwema gbɛ́ta ðé mɛ bɔ è nɔ ylɔ ðɔ́ "Tó Mesédó lɛ tɔn", alnuwema gbɛ́ta ðé wɛ bɔ è wlan hwenu e mesédó lɛ kpo mɛ ðevo e mɔ gbézán Jezu Klisu tɔn kpo nukún kpo lɛ é kpo kpó dò gbè é.

Didache ɔ: Nŭkplónmɛ Aklúnɔ́ tɔn gbɔ́n mesédó wéwe lée jí nú akɔta lée. Didache ɔ́, wema ðé wɛ bo nɔ kplón nŭ mɛ dó walɔ ðagbe kpo nŭwiwa sinsen tɔn lɛ kpo wu, bɔ è tuùn i dó sinsenzó eukaristi tɔn e nɔ zán wɔ́sisa sín gbè á é wu. Didache ɔ́ "bu" nu xwe kanweko gege kaka jɛ hwenu e e lɛ vɔ mɔ ε ðɔ́ xwe 1875 mɛ ðɔ́ Jeluzalemu sin xɔ e mɛ e nɔ hɛn yɔdo mímé ɔ́ ðe ɔ́ ðɔ́ Constantinople. Clément I ðɔ́hun ɔ́, Didache ɔ́ ðɔ́ alnuwema gbɛ́ta ðe mɛ dín bɔ e nɔ ylɔ ðɔ́ "Tó Mesédó lɛ tɔn," wema xóxó hugan lɛ ðɔ́ gbɛ́ta ðaxo ðe mɛ bɔ e nɔ ylɔ ðɔ́ "Tó Agun tɔn lɛ."

Justin Martyr wɛ byɔ hwesóke nukóntɔn ɔ: Justin Martyr nyí ðokpo dò Klisanwun e nɔ jɛhun dó nŭðíjí jí lɛ é mɛ (mɛ e nɔ jɛhun dó nŭðíjí ɔ́ jí lɛ é) bɔ è tuùn ganji. tɔn mɔ́ dò Sikemu dò Samalí. É huzu Klisanwun dò xwè 130 mɔ́ mɛ. Azɔ́ Justin tɔn lɛ dò alnuwema gbɛ́ta ðé mɛ dín bɔ è nɔ ylɔ ðɔ́ "Tó Sinsɛn ɔ́ Tɔn lɛ." Nŭ e é byɔ hwesóke nukóntɔn ɔ́ é wɛ nyí ðɔ́ é ni xlé ðɔ́ hwe vovo e è dó Klisanwun lɛ é kún sɔ́gbe ó, bo lɛ xlé ðɔ́ sinsɛn Klisanwun tɔn ɔ́ sɔ́gbe.

5. Xwédo Alɔwliwli Tɔn kpo Nũwlanwlan alɔkpa e è na zán é kpo. Alɔwliwli tɛ è ka dɔ na zán dɔ alɔnuwema xóxó hugãn e tɔn lɛ é mɛ; ɔi, ɔḍḍee dɔ 350 J.H.M.

6. Nɔ Gbeji nú Xókwín kpo Tinme Dodó lɛ kpo .. Xókwín gègè dɔ gbè e mɛ è nɔ yí mɛ dè é mɛ lɛ é dɔ tinme vovo lee gbè e mɛ è nɔ sé xó ɔ dɔ é lɔ dɔ gbɛn é. Ene wu ɔ, è dɔ na lin tame kpɔn tawun cobo na wá gbeta ɔ kɔn dɔ xókwín e sɔgbe hugãn dɔ gbè e è yí é mɛ, bo na dɔ dè tinme xókwín nukɔntɔn ɔ tɔn xlé é jí. Kpɔndéwú ɔkpo dɔ liledogbeḍevome e wá yí lɛ é kpo ee dɔ ayí dìn lɛ é kpo mɛ é wɛ nyí xókwín Glekigbe tɔn .*yehwesirtinme* tɔn wɛ nyí ɔɔ è ni nylá, nyí dɔ alò nyí dɔ (ɔɔɔ). È ka dɔ na lile dɔ nylá mɛ, kɔn alò kɔn dɔ jí à? Dò ninɔme elɔ mɛ ɔ, liledógbeḍevometɔ lɛ jó yeḍée dɔ nú kɔgbidinúme toxóɔɔ tɔn lɛ, bo ma lile xókwín ɔ dɔ gbè ɔveo mɛ á, loɔ, ye dɔ xókwín ɔɔɔ ɔḍḍee ayí, é wɛ nyí baptem, gbɛn xókwín Glekigbe tɔn ɔ lile dɔ gbè ɔveo mɛ gblamɛ. Ene zɔn bɔ xókwín ɔɔɔ sɔ núwiwa e dɔ ayí dìn lɛ é dɔ tinme tɔn mɛ. Ene wu ɔ, kɔgbidinúme lɛ kpo toxóɔɔ kpo ɔu dɔ gbejininɔ jí.

Xógbe idiomatique tɔn lɛ sixu dɔn tagba wá nú è ma mɔ nukúnnú je mɛ á ɔ, ɔi, xógbe Glensigbe tɔn "fox in the hen house" ɔ, é dɔ kancica ɔbũ xá fox lɛ alò kokló xwé lɛ dɔ tinme tɔn mɛ á. Mɛḍé tle sixu tuún ɔɔ è dɔ xógbe mɔhun lɛ zán wɛ dɔ gbè e mɛ è nɔ sé nú dɔ é mɛ á. Gó na ɔ, dɔ tenme alò wuntun ɔḍḍee dɔ alɔnuwema UNCALS tɔn lɛ alò cursives tɔn lɛ mɛ á wutu ɔ, wekwín ɔḍḍee lɛ ɔi " .*mawu ɔveo ɔo fiḍe á*" sɔn tinme sixu nyí "Mawu dɔ fi ɔbũ á" alò "Mawu dɔ fi dìn." Nú e lɛḍé dɔ wema ɔ lɛ é wɛ dɔ na xlé ɔḍḍee sɔgbe lɛ é.

Xókwín Liledógbeḍevome sɔn Tagba lɛ³³

Xókwín liledógbeḍevome xókwín ɔḍḍee sixu je á dɔ gbè vovo lɛ dɔ linlin vovo lɛ kpo hwenu vovo lɛ kpo bɔ ye nɔ hen nú yí gbè ɔveo lɛ mɛ á. Ði kpɔndéwú ɔ, 1 Kɔlentinu lɛ 16:8-9 ɔɔ: "Amɔ, un na nɔ Efɛzi kaka je Pantekotu sɔn xwé ɔ hwenu, dɔ hɔn ɔaxó ɔḍḍee hun nú mɔ bɔ un na wá azɔ ɔagbe ɔḍḍee, bɔ mɛ e nɔ klán gbè xá mɔ lɛ é sukɔɔ" (NIV).

Xógbe: Na kpó dɔ te có, dɔ Efɛzi kaka je Pantekotu jí. Hɔn nú mɔ ɔaxó bo nɔ w'azɔ bɔ kentɔ gègè.

Hweḍelenu ɔ, liledógbeḍevome tɔn lɛ na dɔ tinme ɔbũ dɔ Glensigbe mɛ á, dɔ xógbe e è nɔ zán dɔ Glekigbe mɛ lɛ é alò xógbe jlejininɔ tɔn lɛ wutu. Mesédó 17:18 (GWT) Nũnywe xwitixwitizówatɔ Epikulenu lɛ kpo Stoyikunu lɛ kpo ɔḍḍee lɛ ɔɔ xó xá é. Mɛḍé lée kanbyó ɔɔ: "Étɛ wɛ nyí xlonɔ élɔ e ɔo xó ɔ wɛ é (*spermologues*- seed picker, babbler or gossiper) trying to say?" Liledógbeḍevome ɔveo lɛ ɔɔ: "É cí ɔɔ nũmesɛn jonɔ lɛ tɔn wɛ é dɔ xó ɔ wɛ ɔhun."

1 Tesalonikinu lɛ 4:4 (NIV) ...bonu mɛ ɔkpo ɔkpo ni kplɔn bo na ɔu ɔo agbaza tɔn ji (*Skeuos ktaomai en hagiismo*) dɔ ali mímé kpo yeýi kpo nu. [.*skeuos*, (tɔjihun, azɔwanú ɔḍḍee, nú e è nɔ zán dɔ xwégbe lɛ é, nú e è nɔ zán dɔ xwégbe lɛ é) *ktaoma*(bo na mɔ, ɔu, ɔo, mɔ, ɔo, na, xɔ)for(ɔi, gudo, nukɔn, ɔibla, ɔo, bi, tentin, ɔi, ɔo, cobɔ, tentin)*hagiismo*(mimɛjininɔ; mɛ mímé nyínyí, mɛ mímé nyínyí, sísí nukɔntɔn)].

Xókwín ɔḍḍee lɛ dɔ tinme vovo sɔgbe xá nú e lɛḍé dɔ ye lɛ é. Ði kpɔndéwú ɔ, xókwín Glekigbe tɔn .*splagchɔn*

- xome, xome, wanyiyi, nublanɔwu, nublanɔwu.

Ði kpɔndéwú ɔ, dɔ Mesédó 1:18 mɛ ɔ, è ɔɔ (NIV) "Ajɔ e Judasi yí dɔ nũnyanyawiwa tɔn wu é xɔ gle ɔḍḍee, bo j'ayí, bɔ agbaza tɔn gbà, bɔ xome tɔn lɛ bí (*splagchɔn*) kɔn nyí ayí" bɔ Filipunu lɛ 1:8 (KJV) ɔɔ "Mawu wɛ nyí kúnnuḍetɔ ce ɔɔ un dɔ jɔ ɔaxó nú mɔ bí dɔ xome (*splagchɔn*) Jezu Klisu tɔn."

Akwé Biblu tɔn lɛ nɔ jɔ na ganje liledógbeḍevome wu bo nɔ zán linlin liledógbeḍevome tɔn e è ɔɔ é, wemafɔ alɔkpa e è nɔ ylɔ ɔɔ eclectique é kpo wemafɔ Alexandrie tɔn sɔn xwédo kpo. É dɔ mɔ có, NKJV zán xwédo Byzance tɔn, alɔkpa Byzance tɔn kpo linlin xókwín tɔn e è ɔɔ é kpo, ASV zán xwédo Alexandrie tɔn alò Zãnzãnhweji tɔn, Westcott-Hort sɔn alɔkpa kpo linlin xókwín tɔn e è ɔɔ é kpo bɔ NIV zán xwédo Alexandrie tɔn alò Zãnzãnhweji tɔn, .

Westcott-Hort sɪn abkpa kpodo linlin e nɔ xlɛ ɔɔ nũ le sɔgbe ɛ kpo. Nũkplɔnme liledɔgbeɔevome tɔn Dynamic Equivalence ɔ nɔ lin tame dɔ nũ jɪ hugɔn, bo nɔ lɛ yawu ɔɔ xɔgbe le, ene wu ɔ, ɛ nɔ kpɔn ɛ dɔ mɔ nũ e jɪ ɛ sixu ɔɔ dɔ ɛ sɔmɔɔ.

Liledɔgbeɔevome Nukɔntɔn le

Liledɔgbeɔevometɔ nukɔntɔn le bɛ kpo abnuwema kpedɛ kpo, xɔgbe kpevi kpevi le kpo nũwlanwlan "Tɔ Mesɛdɔ le tɔn" kpo "Tɔ Agun ɔ tɔn" nukɔntɔn le kpo tɔn kpo lee ye nɔ jla xɔ dɔ mesɛdɔ le sɪn nũwlanwlan le me gbɔn ɛ. Xwɛ mɔkpan gudo ɔ, wema gɛgɛ ɔɔ le e ɛ mɔ ɛ zɔn bɔ ɛ mɔ wema Glekigbe tɔn ɔɔ ɛ ɛ jladɔ le ɛ, bɔ dɔ kpa me ɔ, ye nɔ tɪn akpɔxwɛ alɔ xɔkwɪn e jɪ ɛ dɔ nũ dɔn dɔ we le ɛ dɛ le me, bo nɔ lɛ fɪn nũxokpɔn dɔ ɔɔ le jɪ.

Liledɔgbeɔevome Alenuwema Yɔɔɔ tɔn nukɔntɔn le sixu na nukunnũmɔjenũme taji dɛ dɔ abnuwema Glekigbe tɔn e dɔ dɔ bɔ ɛ lile ye sɪn me le ɛ wu.¹³

180 H.M. ɛ je Alenuwema Yɔɔɔ lile sɪn Glekigbe me dɔ Latɛengbe, Silfigbe kpo Coptegbe kpo me je nukɔn.

195 H.M. ɛ nɔ yl Alenuwema Xɔxɔ ɔ kpo Yɔɔɔ kpo sɪn liledɔgbeɔevome nukɔntɔn ɔ dɔ Latɛengbe me ɔ Latɛengbe Xɔxɔ. Dɔ ɛ lile Alenuwema wɛ le sɪn Glekigbe me wutu ɔ, ɛ sɔ dɛ ye me dɛ dɔ ɛgbɛ ɔ. ɛ mɔ Latɛengbe Xɔxɔ ɔ sɪn akpɔxwɛ dɛ le dɔ xɔgbe e sinsentɔ tɔ Tertullian ɔ le ɛ me, ɛ nɔ gbɛ dɔ Totaligbe Aflika tɔn dɔ xwɛ 160-220 J.H.M., bo wlan wema dɛ le dɔ sinsen-nũkplɔnme jɪ.

300 H.M. Liledɔgbeɔevome Alenuwema Yɔɔɔ tɔn sɪn Glekigbe me dɔ Silfigbe me [Armɛnie-gbɛ dɛ] gbɛ e vlafo ɛ nɔ zɔn nũ Asilɪnu Maronite kpo Kaludɛenu kpo ɛ (rd)].

300 H.M. Gbɛ Copte tɔn le: Gbɛ ene we ɛ nɔ dɔ dɔ Ejipu. Gbɛ ene ene le ɔkpo ɔkpo me we ɛ lile Biblu ɔ dɔ.

380 H.M. ɛ nɔ kpɔn Latɛengbe Xɔxɔ e ɛ nɔ lɛ yl ɔ Italia ɛ dɔ mɔ nũ e jɪ ɛ ma sixu ɔɔ dɔ ɔ ɛ. "Hwenenu ɔ, liledɔgbeɔevome gɛgɛ tɪn bo gbɔn vo nũ yedɛe, bɔ dɛ dɔ ye me bo dɔ ace e ɛ na yl ɔ ɛ na byɔ dɔ dandan me ɛ ɔ. ɛ we nyɪ ɔ ɛ ni gbɛjɛ ninɔme e me liledɔgbeɔevome e dɔ ayɪ le ɛ dɛ ɛ kpɔn, kpo vogbingbɔn yetɔn le kpo, kpodo vogbingbɔn yetɔn le kpo, bɔ ene zɔn bɔ Dasus to Jero to commission tɔn to [Pope] jɛ jɪ."¹⁴

"Akɔwɛ gɛgɛ dɪ nũ ɔ Alenuwema Yɔɔɔ bɪ we ɛ wlan dɔ Glekigbe me. ɛ nɔ yl aca taji atɔn le hweɔɛɛnu ɔ wema-wlanwlan Gbadahweji tɔn, wema-wlanwlan Alexandrie tɔn, kpodo wema-wlanwlan Byzance tɔn kpo. Ye bɪ kplɛkplɛ we nyɪ abnuwema Alenuwema Yɔɔɔ tɔn le gɛgɛ. (Peshitta kpo wɛndagbe Diatessaron tɔn e dɔ bũ ɛ kpo d'eme) kpo Latɛengbe kpo (Vetus Latina kpo Vulgate kpo bɪ).

"Akɔwɛ kpedɛ dɪ nu ɔ Alamugbe we nyɪ nukɔntɔn ɔ - ɔ Alenuwema Yɔɔ Glekigbe tɔn sin akpɔxwɛ dɛ le nyɪ liledogbeɔevome Alamugbe tɔn, ɔ taji ɔ Wɛndagbe Matie tɔn. Dɔ me ene le me ɔ, me kpedɛ yi gbe ɔ Peshitta Syriac tɔn ɔ we nɔte nu wema nukɔntɔn ɔ, bɔ me gege nɔ ze ali ɔagbe hugan bo nɔ vɔ wema nukɔntɔn ɔ blɔdɔ."

"Dɔ xwɛ kanweko enegɔ ɔ me ɔ, Latɛengbe je Glekigbe ɔɔ jɪ bo nyɪ gbɛ e me bɪ nɔ dɔ ɛ. Liledɔgbeɔevome Latɛengbe tɔn gɛgɛ, bɔ hwehwe ɔ, ye nɔ sɔgbe ɔ, bo gbakpɛ. Sinsen ɔ dɔ hudo liledɔgbeɔevome acekpikpa tɔn tɔn."

Vulgate Latɛengbe tɔn

"Papa Damasus sɔ azɔ ɔ jɔ nũ Jɛrɔme, wɛɔxamɛtɔ tɔn sinsen-nũkplɔnme tɔn kpo vlafo me e kplɔn nũ hũ me bɪ dɔ hwenenu ɛ kpo.

Liledɔgbeɔevome Jɛrɔme tɔn e ɛ nɔ yl ɔ Vulgate Latɛengbe tɔn (tinme tɔn we nyɪ xɔ nyanya alɔ xɔgbe e ɛ nɔ zɔn dɔ fɪ bɪ ɛ) wɔ huzu Biblu Xwɛ Kanweko ɔxɔ ɔ tɔn."

Jérôme nyí azǝméví dḗ bo lé yí wǎn nú tame-núklɔnmetɔ-sinsɛn-núklɔnmetɔ Origène tawun, bo é dḗ hɔnɔn tawun dḗ Totaligbé có, me bí yí gbè n'í dḗ é nyí sinsɛn-núklɔnmetɔ dḗ ǎ.

Laténgbe xóxó ɔ, alǎ .*Itala*, ee Jérôme dḗ na vǔ jladḗ é ɔ, è wlan dḗ xwè kanweko wegɔ ɔ me, é ko lín ǎ, hwenu e è lile Alenuwema Yɔyɔ tɔn sín alɔnuwema Glekigbe tɔn hwenenu tɔn le me é. Nǔ e è wlan d'ayí le é gègè kpó dḗ nǔ taji e è wlan dḗ wema me dḗ Totaligbé le é ɔgbɛ we. É dḗ mǔ có, me gègè ko mǔ wuvé dḗ nǔ e è hen gblé le é me, bo cí alɔnuwema Glekigbe tɔn e è nɔ yɔ dḗ aca Eusebio-Origen tɔn é dḗhun hugǎn, bo nǔ e è hen gblé dḗ me wu le é kpo nǔ e è hen gblé dḗ pagáwun le wu é kpo wà nǔ dḗ ye wu, bo lé xò ye kplé dḗ akpáxwé dḗ le jí, bo ye ko gbakpé dḗ xwè 200 H.M.*Itala*, bo wema Apocryphe tɔn gègè d'eme. Bɔ, akwé hɔnɔnɔnɔn kpedé dḗ Totaligbé bo dḗ è xlé ε kpo alɔnuwema Glekigbe tɔn e gblé bo é sǔ dḗ tɛn nukɔntɔn me le é kpo có, nǔ e me é tɔn kɔ dḗ é we nyí dḗ dḗ hwenu e dḗ yiyi we é ɔ, "Origènes gú Sinsɛn Katolika tɔn me gbɔn Jérôme, tǔ Klisanwun Latin tɔn tɔn gblame."

Vulgate Laténgbe tɔn wá huzu Biblu Sinsɛn Gbadahweji tɔn tɔn kaka je hwenu e è bé Huzuhuzu Sinsɛn Protestant le tɔn dḗ xwè 1500 je 1500 vlame é. É kpó dḗ liledógbedevome Sinsɛn Katolika Hɔma tɔn tɔn e dḗ ace é nyí we kaka je égbé.

Ee xwè kanweko mǔkpan dḗ yiyi we é ɔ, Laténgbe huzu gbè e me e kplɔn nǔ le é nɔ dḗ é, amǔ, é nyí gbè e me gègè nɔ dḗ é ǎ. È na xà Biblu ɔ dḗ Laténgbe me có, me gègè ka sixu mǔ nukúnnú je me ǎ. "Alenuwema Yɔyɔ sín wema nukɔntɔn e è zín dḗ Glekigbe me é tɔn dḗ 1516 dḗ wemazínɔsa Froben tɔn me. Desiderius Erasmus we xò kplé dḗ alɔnuwema Glekigbe tɔn kpedé e è dḗtɔn dḗ malin-malin me le é jí, bo ye bí nyí aca Byzance tɔn, [atɔn alǎ ayizén jen dḗ vivɔnu 1900 tɔn . alɔnuwema e è wlan sín xwè kanweko wǔgɔ ɔ je wǔgɔ ɔ me le é, bo è nɔ kpɔn ye dḗ mǔ nǔ e hwe hú dḗdḗe je nukɔn le é . (rd)] dḗ alɔ tɔn me, bo é fḗ gbɔn akpáxwé Vulgate tɔn dḗdḗe é ma dḗ wema Glekigbe tɔn ǎ le é lile dḗ gbè dḗvo me gblame. É dḗ wema ɔ sín wema ene tɔn dḗ nukɔnme. Erasme nyí Katolika Hɔma tɔn sín sinsɛn-núklɔnmetɔ dḗ tawun, amǔ, lee é yí wǎn nú aca nǔwlanwlan tɔn e è xlé dḗ wema Glekinu Byzance tɔn hwenenu tɔn me é hú ee dḗ Vulgate Laténgbe tɔn me é zɔn bo acekpikpa Sinsɛn tɔn tɔn dḗ le nɔ dḗ adingban dḗ wǔ tɔn.

Nǔwlanwlan yíyí

"Wemawlantǔ Robert Estienne e dḗ Paris é we bló wema nukɔntɔn ɔ kpo nǔ e è nɔ zán dḗ gbéjé nǔ kpɔn na le é kpo (nǔxixa vovo le dḗ alɔnuwema le me) dḗ 1550. Nǔwlanwlan alɔkpa e è zín dḗ wema elɔ kpo Erasme tɔn le kpo me é wá nyí Textus Receptus (Laténgbe me ɔ, 'wema e è yí é'), nyikɔ e è na ε dḗ wema Elze13 me é. *'nunc ab omnibus yíyí* ('me bí we yí dìn'). É jí we Sinsɛn Huzuhuzu Protestant tɔn le jinɔn liledógbedevome yetɔn le dḗ gbè e è nɔ dḗ tḗ ɔ me le é me, dḗ Bible du roi Jacques me.

"Ee è mǔ alɔnuwema xóxó le, dḗ Codex Sinaiticus kpo Codex Vaticanus kpo ɔ, é zɔn bo akwé le vǔ linlin e ye dḗ dḗ wema ene wu é gbéjé kpɔn. Karl Lachmann sín wema xóxó e è dḗtɔn dḗ 1831 é, bo jinɔn alɔnuwema e è wlan dḗ xwè kanweko enegɔ ɔ me le é jí, bo dḗ linlin ɔ dḗ Redemonly the primarius . rejected. Nǔ e è gbé dḗ nukɔnme le é jinɔn dobanúnǔ akwé le tɔn dḗvo le jí, bo lé mǔ wema papyrus tɔn e è mǔ dḗ ninɔme dḗ le me dḗ xwè kanweko yɔywe dḗ vlame sín hwenu e è wlan Alenuwema Yɔyɔ é. dḗ hwenu e Protestant le dḗ huzuhuzu ɔ bló we é ɔ, é kpó dḗ Textus Receptus alǎ 'Wema Byzance tɔn e me gègè wlan é' yí wǎn na we."

Liledógbedevome Biblu tɔn nukɔntɔn dḗvo le dḗ Arménie-gbè, Géorgie-gbè kpo Ethiopie-gbè kpo me, Slave-gbè kpo Gothique-gbè kpo me."

Liledógbedevome Dḗ Gbetɔ Yaya le tɔn Gbè Me

Liledógbedevome Biblu tɔn nukɔntɔn e è lile dḗ Elɔpu é we nyí Glensigbe me dḗ 1382.

1382 J.H.M.

John Wycliffe kpo ahwanvu tɔn lɛ kpo wɛ lile Biblu Glensigbe tɔn blebu nukɔntɔn ɔ sɪn Vulgate Latɛngbe tɔn mɛ. E sɛ wɛnjlatɔ tomeyitɔ lɛ dɔ, Lollards, gbɔn Angleterre bi mɛ bɔ enɛ dɔn huzuhuzu gbigbɔ tɔn dɛ wá."³⁴ Azɔ Wycliffe tɔn ko jɛ nukɔn nɔ Luther alɔ Tyndale tɔn nɔ xwɛ 200 mɔ alɔ mɔ. Ɛ dɔ hwe nɔ azɔ Wycliffe tɔn lɛ bɪ dɔ kplɛdɔkpɔ dɔxɔ e ɛ blɔ dɔ Florence dɔ 1415 ɛ hwenu.

1408 Akɔjije Oxford tɔn

Kplɛkplɛ enɛ gbɛ dɔ ɛ ni ma lile Biblu ɔ dɔ gbɛ mɛ lɛ tɔn mɛ ɔ, afi nɔ aɛɛkpikpa Sinsɛn ɔ tɔn yɪ gbɛ na.

1454-1456 - Gutenberg

Gutenberg dɔ macinu e nɔ zɪn wema lɛ ɛ ayɪ bɔ mɛ lɛ sixu mɔ Biblu ɔ d'ɛji tawun.

1525 - Biblu Tyndale tɔn

Ɛ sɔ wema Glɛkigbe tɔn Erasme tɔn dɔ blɔ Alɛnuwema Yɔyɔ Glensigbe tɔn e Tyndale blɔ ɛ, bɔ sɔ jɛ dɔ Vulgate wu. Dɔ 1536 ɔ, ɛ hu Tyndale.

1534 - Biblu Luther tɔn

Hwɛnɛnu ɔ, Luther ko lile Biblu ɔ bɪ dɔ Allemand-gbɛ mɛ (ɛ wɛ fɔ Alɛnuwema Yɔyɔ jɛ nukɔn). Ɛ dɛ lile dɔgbɛdɛvome dɛ tɔn dɔ 1541 dɔ Wittenberg. Hwenu e Luther dɔ Alɛnuwema Xɔxɔ ɔ lile wɛ ɛ ɔ, ɛ dɛ Alɛxwɪ lɛ sɪn wema lɛ mɛ. Ɛ lɛ sɔ wema Alɛnuwema Yɔyɔ tɔn dɛ lɛ dɔ mɔ nɔ taji hɔ dɛvo lɛ, bɔ kpɔn Jaki, Judi, Eblɛe lɛ kpo Nɔdɛxlɛmɛ kpo dɔ mɔ wema e ma sɔgbɛ ɔ lɛ ɛ.

Kilometlu 1535 Kɔvɛdɛli

Coverdale, ɛɛ nyɪ Vɔsanɔxwɪlmawutɔ Protestant tɔn nukɔntɔn e dɔ Exeter ɛ dɛ lile dɔgbɛdɛvome Biblu tɔn Glensigbe tɔn tɔn, bɔ ɛ lile sɪn Latɛngbe kpo Allemand kpo mɛ.

1539 Biblu Daxɔ ɔ

Ɛ nɔ lɛ yɔ dɔ Biblu Cromwell tɔn, bɔ ɛ wɛ nyɪ Biblu Glensigbe tɔn nukɔntɔn e ɛ na gbɛ bɔ ɛ na zɪn dɔ sinsɛnɔ lɛ mɛ dɔ agbawungba ɛ. Ɛ vɔ Biblu ɔ jɛ dɔ dɔ 1561, bɔ hwɛnɛnu ɔ, ɛ nɔ yɔ ɛ dɔ Biblu Bishop tɔn.

1557 Biblu Geneve tɔn

Lile dɔgbɛdɛvome Alɛxwɛ Yɔyɔ tɔn dɔkpɔ gɛe e ɛ dɛtɔn dɔ aɛɛkpikpa Mary Tudor tɔn hwenu ɛ wɛ, ɛ sixu ko nyɪ Biblu e Shakespeare xɔ ɛ wɛ, bɔ ɛ kpɔ dɔ Biblu xwɛdɔ tɔn nyɪ wɛ dɔ Angleterre kaka jɛ hwenu e ɛ bɛ ahwan tɔ ɔ tɔn ɛ (1642). Ɛ mɔ nɔwɛlanwɛlɔn ɔ dɔ wema fɔ lɛ mɛ azɔn nukɔntɔn ɔ dɔ Biblu Glensigbe tɔn dɛbɔ mɛ.

1610 Biblu Katolika tɔn

Ɛ dɛ Alɛnuwema Xɔxɔ ɔ sɪn lile dɔgbɛdɛvome Katolika tɔn Glensigbe tɔn dɛ tɔn. D'ayɪ ɔ, ɛ ko lile Alɛnuwema Yɔyɔ dɛ dɔ gbɛ dɛvo mɛ dɔ Rheims, bɔ mɛdɛ lɛ dɔ dɔ Axɔsu Jaki dɔ axɔ dɔ wema ɔ wu.

1611 Axɔsu Jaki (Lile dɔgbɛdɛvome e ɛ na gbɛ ɛ)

Axɔsu Jaki wɛ zɪn bɔ ɛ lile Biblu Glensigbe tɔn e gbakpɛ hugɔn ɛ, bɔ ɛ sɔ Apocryphe lɛ dɔ gɔ na. "James na alixɛmɛ lile dɔgbɛdɛvometɔ lɛ bɔ linlin yetɔn wɛ nyɪ dɔ ye na ganjɛwu dɔ lile dɔgbɛdɛvome yɔyɔ na sɔgbɛ xɔ sinsɛn-nɔkplɔnmɛ sinsɛn tɔn, bɔ na lɛ dɛ .yehwɛnɔgɔn lee Sinsɛn Angleterre tɔn nɔ w'azɔ gbɔn ɛ kpo nɔ e ɛ dɔ nɔ na dɔ sinsɛngɔn e ɛ sɔ ɛ dɛ tɪn ɛ kpo .[Danilyɛli 2003, wɛx. 438 mɛ]. Akwɛ 47 wɛ lile wema ɔ dɔ gbɛ dɛvo mɛ, bɔ ye bɪ dɔ Sinsɛn Angleterre tɔn mɛ .[Danilyɛli 2003, wɛx. 436]."^{34a}Dɔ Axɔsu Jaki wɛ na gbɛ bɔ ɛ wlan wutu ɔ, ɛ wá yɔ ɛ dɔ Biblu E Ɛ Na Aɛ Ɛ.

1885 Ɛ Vɔ Jɛ dɔ

1901 Amɛlika sɪn Akpáxwɛ Daxɔ ɔ

1946 tɔn e è vɔ jladó é

Liledógbeḍevome Glensigbe tɔn e je nukɔn le é sín xógbe e è vɔ zán le é we nyí Version elɔ, bo sɔ xógbe hwexónu tɔn le dó dɔɔ xógbe égbé tɔn le na. È lile Apocryphe ɔ gbɔn mɔ́ dò 1957, bɔ RSV Katolika tɔn dé tɔn dò 1966. New Revised Standard Version tɔn dò 1998.

Liledógbeḍevome Yɔɔɔ 1978 tɔn

Liledógbeḍevome ene e Wendaɔɔbejjilatɔ le bló, bo ganje gbè dòdó le wu tɔɔ é ɔ, è fó dò nŭkplɔnkplɔn nú xwè kanweko jeji gudo.

1982 Bible du roi Jacques Yɔɔɔ

Liledógbeḍevome yɔɔɔ dé we ã - è vɔ King James Version jladó dó Glensigbe égbé tɔn me kpowun, mɔ́ me ɔ, é dó gänmađó dɔkpo ɔ le xá KJV .

1988 sín Akpáxwé Yɔɔɔ È Vɔ Jladó É

Liledógbeḍevome ene nɔ tɔdɔ́ gbè e me sunnu kpo nyɔnu kpo dè é jí, bɔ wɔ́dɔ́gbé akwé Protestant kpo Katolika kpo tɔn dé we dó ayí, bɔ akwé Jwifu dɔkpo lɔ dò ye me.³⁵

1995 Xó Mawu Tɔn nú Akɔta le (GWT)

XÓ Mawu tɔn nɔ zán gbè liledógbeḍevome sín wlenwín dé -- é cí liledógbeḍevome sín wlenwín e me gègè yí gbè na bɔ liledógbeḍevometɔ́ mesédó le nɔ zán dò gbè ɔ bí me égbé é dɔhun. Ene wu ɔ, é nɔ bɔwũ bɔ è na xà, bo nɔ lé sɔgbé tawun, lobo nɔ lé tinme nú e è lin na dɔ dò Biblu ɔ me é cédcédé, bo lé dò wen hú liledógbeḍevome Glensigbe tɔn devo dɔbũ.³⁶

Glensigbe 2001 tɔn (ESV)

ESV ɔ gbɔn vo nú xógbe e è vɔ jladó dò égbé le é gègè, ee nɔ xwedó wlenwín Dynamic Equivalence (DE) tɔn é, é “nɔ ba lee é nyɔ bló gbɔn é bo na mɔ xógbe e dò wema nukɔntɔn ɔ me le é kpo lee Biblu wɔntɔ́ dɔkpo dɔkpo wlan nú gbɔn é kpo.” Ene wu ɔ, nú e gbé nya we é dè é we nyí dɔ é ni dè, wema "xógbe-xógbe" dé tɔn. Gbè dodó e è zán dò azɔ ɔ me le é we nyí .Masoleti le wemafo nú Alexwíí Xóxó ɔ,Biblu Ebléegbe Tɔn (1983 - 2ème éd.), bɔ nú Alenuwema Yɔɔɔ, Alenuwema Yɔɔɔ Glékigbe tɔn (1993 - 4ème éd. UBS) kpo .Alenuwema Yɔɔɔ Glékigbe Tɔn (Nestlé/Aland - 27ème éd.). Liledógbeḍevome yɔɔɔ ene tɔn e è lile dó Glensigbe me é cí RSV 1971 tɔn dɔhun dó bã dé me, bɔ è dè nú e dò liledógbeḍevome ene me bo dè međéekannunino xlé le é sín me.³⁷

Liledógbeḍevome Biblu tɔn e ma dó blɔ́ ã é dè dè ã.

- A. Mawu we sɔ ayí me nú liledógbeḍevometɔ́ Biblu tɔn le ã.
- B. Alɔwliwli nukɔntɔn le kedɔ we Mawu sɔ d'ayi me nú me .
- C. Liledógbeḍevome le bí we dó gänmađó le kpo vogbingbɔn le kpo.
- D. Liledógbeḍevometɔ́ le nɔ hen linlin međesuno tɔn dé wá liledógbeḍevome yetɔn me.

Nŭwiwa dɔɔɔ dé we é nyí dɔ è ni nɔ xà nú dò wema dɔkpo ɔ me je nukɔn, amɔ́, è ni ma nɔ xà dò wema ɔ kedɔ me ó. Enyi dɔ kpɔndéwú ɔ, a nɔ xà NKJV (hwendo Byzance tɔn, alɔkpa Byzance tɔn kpo linlin xógbe tɔn e è dɔɔ é kpo) je nukɔn ɔ, a sixu mɔ dɔ é na nyɔ dɔ emi ni lé xà NASV (xwédo Alexandrie tɔn aló Zänzänhweji tɔn, alɔkpa Westcott-Hort tɔn kpo xógbe xógbe tɔn e è dɔɔ é kpo aló NIV (Alexandrie tɔn, DyHortna Equitt the Westcott- kpo). NIV ɔ, é bɔkun bɔ è na xà, é nɔ zán linlin liledógbeḍevome tɔn Dynamic Equivalence e è ma sixu dɔɔi dó wutu tɔn sɔmɔ́ ã é, bɔ é nɔ lin nú kpɔn dó nú jí bo nɔ lé yawu dɔɔ xógbe devo le.

Gänmađó Dò Liledógbeḍevome le Me

Biblu du roi Jacques³⁸

Dò xwè kanweko 17gɔ ɔ sín bíbéme ɔ, sinsen sín ahwan gègè dò jije we: Katolika le kpo Anglikan le kpo Préláte sín gbɔta ɔ kpo Puritan le kpo Calviniste le kpo sinsen-nŭkplɔnmetɔ́ e ma nyí Calviniste ã le é kpo kpodo ahwan mɔhun gègè devo le kpo. Liledógbeḍevometɔ́ ene le hen wema vovo yetɔn le wá nú liledógbeḍevomezɔ́ yetɔn bo lé vɔ ye jladó .

sinsen e me è gosin é kpo linlin agɔ e è dɔ́ dɔ́ me wu le é kpo. Nugbɔ́ ɔ́, enyi liledógbedevometɔ́ dɛ́ na bo tle no cɔ́ éqéé gbɔn dɛbũ, alɔ́ é na bo no dɔ́ nugbɔ́ bo no lé dɔ́ xó xó gbɔn dɛbũ, alɔ́ é na bo tén kpɔ́n bo na no lin nũ kpɔ́n bo ma no dɛ́ medé dɔ́ vo á ɔ́, linlin e é no dɔ́ dɔ́ medéé wu le é kpo nũ e é dɔ́ nũ na le é kpo na kpó dɔ́ nũ wà dɔ́ azzɔ́ tɔn wu we kaka je bá dɛ́ me bo è na dɔ́ ayi wu. Ði kpɔ́ndéwú ɔ́, akpáxwé dɛ́ le dɔ́ KJV me bo xlé linlin Calvin tɔn céqécédé.

1 --- Ðò Mésédó 2:47 me ɔ́, è dɔ́ dɔ́, "Aklunɔ́ no gó me e è na hwɛn gán le é nú agun ɔ́ ayihɔ́ngbe ayihɔ́ngbe." Xókwín Glékigbe tɔn e è no zán dɔ́ fí é we nyí: "me e è dɔ́ hwɛn gán we le é." Xógbe e è vó zán dɔ́ KJV me é (sín "dɔ́" jí bo wá "dɔ́ na nyí") ɔ́, akwé dɛ́ le ma dɔ́ é xlé nũkplɔ́nme e dɔ́ xó dɔ́ medéqóvo kpo nũ e è ko dɔ́ d'ayí é kpo wu é.

2 --- Ðò Galatinu le 5:17 me ɔ́, KJV dɔ́: "...bo mi sɔ́ sixu wà nũ e jló mi le é á." Xókwín taji ene tɔn dɔ́ Subjunctive Mood me dɔ́ wema Glékigbe tɔn me; ene wu ɔ́, xógbe e è dɔ́ na dɔ́ é dɛ́ we, é nyí xógbe e è na dɔ́ bĩ mlémlé é á! Liledógbedevome tɔn e sɔ́gbe é na nyí, "bonu mi ma wà ó..." Ðó KJV ma lile xógbe ene ganji á wutu ɔ́, é no xlé dɔ́ medéekannuninɔ́ kún tɛ́n ó, bo ene nyí nũkplɔ́nme syensyen Calvin tɔn dɛvo.

3 --- Ðò Eblée le 6:6 me ɔ́, KJV xà dɔ́, "Nú ye j'ayí ɔ́." Xókwín "nú" ɔ́ dɔ́ wema Glékigbe tɔn nukɔ́ntɔn ɔ́ me á; liledógbedevometɔ́ KJV tɔn le we gó na. Nũwlanwɛ́n ɔ́ dɔ́ nugbɔ́ dɔ́, "bo ko j'ayí." Xó e è dɔ́ d'ayí é dɛ́ we nyí ene, é dɔ́ mɔ́ cɔ́, liledógbedevometɔ́ KJV tɔn le dɔ́ ɛ́ dɔ́ xógbe e è dɔ́ na dɔ́ é dɛ́ me. Ényí è bló bo é cí linlin dɛ́ dɔ́hun ɔ́, è no jó linlin ɔ́ dɔ́ nú nũxátɔ́ ɔ́ dɔ́ xó ɔ́ kún sixú nyí mɔ́ ó, mɔ́ me ɔ́, è no hen nũkplɔ́nme Calvin tɔn e nyí Nũqítɔ́ ɔ́ sín Acekpikpa Mavɔ́mavɔ́ alɔ́ "Hwɛngán Hwebĩnu" ("P" dɔ́ sinen-nũkplɔ́nme TULIP tɔn me --- Me míme léé sín kandodonũwu) é dɔ́ te.

4 --- Ðò Eblée le 10:38 me ɔ́, KJV dɔ́: "Me hwejjikɔ́ ɔ́ na no gbè gbɔn nũqidi gblame; amɔ́, enyi medé lekɔ́ gudo ɔ́, lindɔ́n ce na dɔ́ xomehunhun dɔ́ wũ tɔn á." Xókwín "me dɛbũ" ɔ́, è sɔ́ gó nú wemafɔ́ ɔ́. Nũ e jí xókwín "dɔ́ gudo" ɔ́ jinɔ́n tawun é we nyí "me hwejjikɔ́ ɔ́." Amɔ́, Calvin-sentɔ́ le dɔ́ nũ dɔ́ "gbetɔ́ hwejjikɔ́" ɔ́ sixu lekɔ́ yi gudo hwenu e é sekɔ́ é á, ene wu ɔ́, è dɔ́ xógbe wemafɔ́ ɔ́ tɔn le bonu ye na dɛ́ nũkplɔ́nme adingbannɔ́ yetɔn xlé ganji. Nuxixa wemafɔ́ ɔ́ tɔn e sɔ́gbe ɔ́ we nyí: "...amɔ́ e ka lekɔ́ yi gudo ɔ́," kpodo nukɔ́ngbe "e" kpo we nyí "me hwejjikɔ́ ɔ́."

5 --- Akpáxwé tenwe we dɔ́ KJV me bo xógbe "mi huzu" (Gbè Passive) ɔ́, hwenu e xógbe éné léé dɔ́ Gbè Active me nũgbó é. Ene no dɔ́ tinme xókwín ɔ́ tɔn. Me e dɔ́ nũwiwa xókwín ɔ́ tɔn wà we é we á, loɔ́, nũwiwa xókwín ɔ́ tɔn we è no wà dɔ́ me ɔ́ jí. Calvin-sentɔ́ le dɔ́ nũ dɔ́ gbetɔ́ sín huzuhuzu ɔ́, nũ e é no wà é dɛ́ we. È no wà nũ dɔ́ me dɔ́kpo dɔ́kpo wu sín fí e dɔ́ kóxota é: Yesinsen. Ene wu ɔ́, enyi Mawu sɔ́ bo na hwɛn we gán ɔ́, jlɔ́ towe na bo tle nyí nũ dɛbũ dɔ́ xó ɔ́ me ɔ́, a hwɛn we gán. "Nye" e dɔ́ sinen-nũkplɔ́nme TULIP tɔn me é ne --- Nũblawukúnúme Mawu tɔn e è ma sixu dɔ́ xwi xá á é. Mésédó 3:19 nyí kpɔ́ndéwú nũkplɔ́nme ene e è zán dɔ́ jla wemafɔ́ ɔ́ dɔ́ é tɔn.

Liledógbedevome Yɔ́yɔ́ Gbè ɔ́ Bĩ Tɔn³⁹

Lee liledógbedevometɔ́ NIV tɔn le dɛsu yí gbè na gbɔn é ɔ́, liledógbedevome ene dɔ́ gǎnmaqó kpo blɔ́ kpo á. Tagba dɔ́xó le dɔ́kpo no tɔn sín tame-nũkplɔ́nme tɔn e kúnkplá liledógbedevome é me (Dynamic Equivalence). Nũ taji e dɔ́ tagba ene me é we nyí: Enyi medé jó gbè dɔ́ bo na lile xókwín dɛ́ dɔ́ xókwín dɔ́kpo dɔ́kpo jí, bo ka ba na na wen e dɔ́ wema ɔ́ me é ɔ́, awovinú e dɔ́ fine é we nyí dɔ́ liledógbedevometɔ́ le sixu ma ma nukúnnú je wen ene me ganji á, bo mɔ́ me ɔ́, ye na lile akpáxwé ɔ́ dɔ́ liledógbedevome yetɔn me dɔ́ ali e ma sɔ́gbe á é nu.

Hɔ́manu le 1:17 nyí kpɔ́ndéwú ene tɔn maqóblɔ́ dɛ́. NIV xa dɔ́, "Ðo Wen Ðagbe ɔ́ dɛ́ hwejjikɔ́ dɛ́ Mawu dɛ́ xlé, hwejjikɔ́ e no gosin nuqidi me sin nukɔ́n kaka yi gudo e." Me le bĩ xò nũ kpɔ́n dɔ́ liledógbedevome ene wu sɔ́mɔ́ bo liledógbedevometɔ́ le ma dɔ́ emi dɔ́ na sɔ́ xókwín "sín nuqidi jí je nuqidi jí" e sɔ́gbe hugán é dɔ́ xójlawema yetɔn e bo d'ewu le é me.

1 --- Efezinu le 1:13 no jó linlin me gègè dɔ́ dɔ́ medé "dɔ́ Klisu me" dɔ́ fí e é sè "xó nugbɔ́ ɔ́" dɛ́ é, bo ene gudo ɔ́, Yesinsen no dɔ́ wuntun ɛ́ hwenu e é dɔ́ nũ é. Xókwín e è zán dɔ́ fí le é blawu tawun bo é dɔ́ wen dɔ́ é dɔ́ nũkplɔ́nme hwɛngán gbɔn nuqidi kɛdɛ tɔn xlé we, é we nyí .

nũ e nɔ klán gbè xá wemafo dé le tɔɔ é dɔ Ga. 3:27 kpo Mesédó 2:38 kpo.

2 --- ðehan 51:5 vlafo nyí dɔkpo dò wemafo e è nɔ gbé wǎn na hugǎn dò NIV me le é me: "Nũgbo ɔ, hwɛhutɔ wɛ un nyí sín hwenu e è jì mǐ é, hwɛhutɔ wɛ un nyí sín hwenu e nɔ ce mɔ xo ce é." É cí dɔ nũ enɛ nɔ kplán nũkplɔnme adingban tɔn e dɔ dɔ è nɔ dũ gũ tɔn é cédcédé dɔ "hwɛhuhu e è dũ gũ tɔn é" (alɔ "hwɛhuhu nukɔntɔn ɔ") wɛ, bɔ enɛ ka lé dɔn nũwiwa adingbannɔ le dɔ baptem yɔkpɔvu le tɔn wá.

3 --- Hɔmanu le 10:10 dɔ NIV me dɔ, "Ðo ayi mitɔn me wɛ mi nɔ dɔ nu dɛ bɔ mi nɔ mɔ hwɛjjɔkɔ, bɔ nu mitɔn me wɛ mi nɔ dɛ gbe bo nɔ mɔ hwɛngán." Ði #1 e dò aga é dɔhun ɔ, é cí dɔ nũ enɛ dò hwɛjjɔ kpo hwɛngán kpo xlé wɛ dò nũdɔdɔ e è yí gbè na é sín akpáxwé, ze tónúsise wu. Ðò nũgbo me ɔ, xókwín "ye" ɔ dò wema Glekigbe tɔn e dò fí é me á; é nyó wá ɔ, xókwín nukɔntɔn ɔ wɛ . *estínme* tɔn wɛ nyí "nu." Gó na ɔ, enyi è dó ayi nũ e lelé dó wemafo e lelé dó wemafo ɔ le é wu ɔ, è na mɔ cédcédé dɔ xókwín e dɔ xó dó hwɛngán kpo winnya ma nɔ hu me á é kpo wu le é nyí xókwín sɔgudo tɔn le. Nũ éné léé bí xlé cédcédé dɔ è nɔ dó nukún nũ éné léé gbɔn hwɛdɔdɔ kpódó nũdɔdɔ/nũdɔdɔ kpó gblame, é nyí nũ e è nɔ mɔ d'ayi é á.

4 --- I Kɔlɛntinu le 13:10 dɔ NIV me ɔ, e dɔ, "Amɔ, hwenu e nũ mađóblɔ wá é ɔ, nũ mađóblɔ ɔ nɔ bú." Akpáxwé éls dɔ tɔɔ dɔ, "Amɔ, hwenu e nũ e sɔgbe é ná wá é" abí "hwenu e nũ e sɔgbe é ná wá é." Xókwín "bũninɔ" e è zán dò NIV me é ɔ, me gègè mɔ dɔ é nyí xókwín dɔxó dé bo lé nyí xókwín dé á, bɔ é hun hɔn nú tinme e dɔ dɔ nũjiwũ le kpo gbè le kpo sín hwenu kún ko wá yì ó é.

5 --- Hwɛdɛlenu ɔ, xógbe e dò dò le é sixu nyí nũ e nɔ zón bɔ me e dò wema dé xà wɛ é na flú é. Nũ e dò tinme e dò dò é dé me dò I Timótée 3:11 me é nɛ. Ðò xó e é dɔ dó deakɔnu le wu é me ɔ, Pɔlu wlan dɔ, "asi yetɔn le dó na nyí...." Ðò xógbe e dò dò é dé me ɔ, NIV dɔ, "Alɔ: 'deakɔnu le.'" Xókwín Glekigbe tɔn e è nɔ zán nú "deakɔnu le," bɔ é gbɔn vo nú xókwín e è nɔ zán nú "asi" é ɔ, è zán dò wemafo elɔ me á! Enyi è dɔ dò tinme e dò dò é dé me dɔ Pɔlu dò xó dɔ dó dekanɔ le wu wɛ dò wemafo elɔ me, é nyí dekanɔ le sín asi le xó dɔ wɛ á ɔ, é na flú nũxatɔ ɔ tawun.

Biblu Gbè ɔ⁴⁰

Lee é nɔ nyí gbɔn nú gǎndidó gbɛtɔ yaya tɔn dɛbũ é ɔ, gǎnmađó kpo nũwanyido kpo e dò wɛn le é dé le wɛ gó azɔ enɛ me. Cobonu mađé na zán Biblu Gbè ɔ (alɔ liledógbeđevome dɛbũ, nú xó enɛ ɔ), è dó na bló bɔ é na tuùn fí enɛ le e vɛwũ é.

1 --- Kenneth Taylor nyí me e nɔ kplán nũ dó xwè afatɔn nukɔntɔn le wu é dé, bɔ dó LB ɔ nɔ dɛ nũdɔdɔ édesunɔ tɔn le xlé wutu ɔ (lee édesunɔ yí gbè gbɔn é ɔ), é dó liledógbeđevome xwè afatɔn nukɔntɔn le tɔn e dò wɛn le é gègè. Ði kpóndéwú ɔ, dɔ ayi nũ elɔ le wu: [dɔkpo jen dò nũkplɔnklɔn elɔ me (rd)].

II Timótée 4:1 --- "Un dɔ vo sa nú wɛ wɛ syénsyén dɔ Mawu kpódó Klísu Jezu kpó nukɔn --- é ná dɔ hwɛ xá me e dɔ gbe léé kpódó me e kú léé kpó gbɛdɛ hwenu e é ná tɔn bó ná sɔ axósúđuto tɔn dó te é." Nũ e me e nɔ dɔ nũ nú xwè afatɔn nukɔntɔn le é dɔ nũ na é wɛ nyí dɔ Aklunɔ kún ko dó axósúđuto tɔn ayí ó. Agun ɔ, "linlin e je gudo é" dé kpowun wɛ, nũjlédónùwú hwenu klewun dé tɔn káká je hwenu e Klísu ná lé kɔ wá ayíkúngban jí bó ná sɔ axósúđuto tɔn dó te é, hwenénu ɔ, é ná dũ axósú dɔ Jeluzalému nú xwè 1000.

2 --- Biblu Gbè ɔ nɔ sɔ nũkplɔnme hwɛhuhu nukɔntɔn ɔ tɔn sù. Ði kpóndéwú ɔ, ðehan 51:5 dɔ tagba dɔkpo ɔ e dò NIV me é. LB ɔ xa dɔ, "Amɔ, hwɛhutɔ wɛ è jì mǐ na, εεn, sín hwenu e nɔ ce mɔ xo ce é." Ðò Efezinu le 2:3 me ɔ, é dɔ nú Pɔlu dɔ: "Mí bé nũ nyanya, bɔ è jì mí kpo jijo nyanya le kpo, bɔ mí dò xomesin Mawu tɔn glɔ me dɛvo le dɔhun."

3 --- Nũkplɔnme "nũdɔdɔ kɛdɛ" tɔn wɛ è nɔ sɔ dó nukɔn dò Biblu Gbè ɔ me. Hɔmanu le 4:12 dɔ: "Nũdɔdɔ kɛdɛ wɛ zón bɔ Ablaxamu mɔ fénú Mawu tɔn." Linlin enɛ sixu sɔgbe xá Jaki 2:21-24 á. Nũdɔdɔ enɛ e dɔ dɔ nũdɔdɔ kɛdɛ wɛ na hwɛn me gán é wɛ zón bɔ é lile Kolosinu le 1:23 nyí dò dɔ: "...nũ dɔkpo e dò dandan é wɛ nyí dɔ a ni dɔ nũ nú Nũgbo ɔ bí mlémlé."

4 --- Ðò Maki 1:4 me ɔ, è tinme baptem ɔ dò LB me dɔ é nyí "gbeta e kɔn ye wá bo na dɔ linlin yetɔn le é sín gbɛdɔdɔ dò agbawungba .

backs on sin," é nyó hú ɔ́ é ni ɔ́ ɔ́ é nyí nú "hwe sɔ́ ke me," lee wemafɔ́ nukɔ́ntɔ́n ɔ́ ɔ́ gbɔ́n é. È tinme "sin" e dɔ́ Jaan 3:5 me é dɔ́ xógbe e dɔ́ dɔ́ é dé me gbɔ́n lè: "Medé le lin ɔ́ ene sín tinme we nyí baptɛm sin tɔ́n." wlán ɔ́, "Dò yehwesin me ɔ́, mǐ nɔ́ xlé ɔ́ mǐ ko hwlen mǐ gán, bɔ́ mǐ ko bló yehwesin bo na dó dɛxlé kpɔ́wun."

5 --- Dò I Kɔ́lɛntinu le 6:12 me ɔ́, Biblu Gbè ɔ́ ɔ́ ɔ́, "Un sixu wà nǔ e jló mì é bí, enyi Klisu ma ɔ́ éo ǎ ɔ́." Martin Luther ɔ́esu ɔ́ "Mi sixu blo nu ɔ́ebu e Biblu ma gbe a ɔ́." É kpo Zwingli kpo ɔ́ xó dó xó ene jí syensyen.

Biblu Yɔ́yɔ́ Amelika Tɔ́n ⁴¹

1 --- Medé le mɔ́ ɔ́ NASB nɔ́ dè nǔ e è yí wǎn na dɔ́ xwè afatɔ́n nukɔ́ntɔ́n ɔ́ hwenu é xlé dɔ́ akpáxwé Mawuxówema ɔ́ tɔ́n dé le me. Òi kpɔ́ndéwú ɔ́: Ezayíi 2:2 kpo Micée 4:1 kpo ɔ́: "Dín ɔ́, dɔ́ azǎn gudogudo tɔ́n le me ɔ́, só e jí xwé Mawu Mavɔ́mavɔ́ tɔ́n dè é na nyí só ɔ́axó dé, bo na yí jǐ hú só le bí, bɔ́ akɔ́ta le bí na nɔ́ sà wá gɔ́n tɔ́n." Xókwín "as" ɔ́ ɔ́ wéma ɔ́ me nǔgbó ǎ; é we nyí xókwín "dò" (ee NASB yí gbè na dɔ́ xógbe e dɔ́ dɔ́ é dé me dɔ́ fí wè le bí é). Medé le ko kpɔ́n ene dó mɔ́ nǔ e nɔ́ xlé ɔ́ è dɔ́ linlin agɔ́ dó me wu dɔ́ xwè afatɔ́n nukɔ́ntɔ́n le me é.

Gó na ɔ́, hwenu e xókwín "*kúnkan*" (tinme tɔ́n we nyí "gbetɔ́ le sín jijime") tɔ́n, bɔ́ hwehwe ɔ́, NASB na sɔ́ tinme ɔ́evo dɔ́ "akɔ́ta" jí dɔ́ xógbe e dɔ́ dɔ́ é me.

[AKPAXWÉ: Medé dɔ́ na cɔ́ édéé hwebínu dó nǔ e è wlan dó akpáxwé le é kpo nǔxixa ɔ́evo le kpo wu. Nǔ ene le gègè nyó cɔ́, è ka sixu ɔ́eji dó ye wu bí mlémlé hwebínu ǎ. Flín ɔ́ linlin kpo nukúnnúmɔ́jenúmɛ gbetɔ́ e nɔ́ wà nǔ nyi dɔ́ le é tɔ́n kpo we nyí ene le, bɔ́ ye sixu sɔ́gbe azɔ́n 99 dɔ́ 100 jí cɔ́, "nǔwanyido sín akpáxwé" ene ka tǐin hwebínu.]

2 --- Òi liledógbeɔ́evome Biblu tɔ́n gègè kpo liledógbeɔ́evome Biblu tɔ́n le kpo ɔ́hun ɔ́, NASB je metɛnkɔ́n me bo na ba na tǐnme, é nyó hú ɔ́ è ni lile, I Kɔ́lɛntinu le 7:36-38. Ye ko gó xókwín "ví nyɔ́nu" ɔ́ nú xókwín "ɔ́yɔ́ví" ɔ́, bo ɔ́ nǔ e ye ɔ́ nǔ na é ɔ́ akpáxwé ɔ́ dɔ́ xó ɔ́ dó tɔ́ kpo ví nyɔ́nu kpo sín kancica dé wu we. Bo na dó xɔ́ susu nú ye ɔ́, ye sɔ́ xókwín "ví nyɔ́nu" ɔ́ dó wekwín ɔ́axó ɔ́axó le me, bo xlé ɔ́ xókwín ene kún dɔ́ wema nukɔ́ntɔ́n ɔ́ me ó, loɔ́, liledógbeɔ́evometɔ́ le we gó na. Kpɔ́ndéwú ɔ́evo e xlé ɔ́ è nɔ́ tǐn nǔ me hú è nɔ́ lile dó gbè ɔ́evo me é dɔ́ I Kɔ́lɛntinu le 2:13 me ... "è nɔ́ xò linlin gbígɔ́ tɔ́n le kplé xá xógbe gbígɔ́ tɔ́n le." Dò fí lo ɔ́, NASB nɔ́ zán wekwín e è wlan dó jí le é dó xlé xókwín ɔ́édeé è gó nú nǔwlanwlan ɔ́ le é. Nukúnnúmɔ́jenúmɛ e ye dɔ́ dó akpáxwé ene le wu é sixu sɔ́gbe tawun cɔ́, tinme we ye nyí, bo ka nyí nǔ klewun dé ǎ, bɔ́ è ma ɔ́ xó dó liledógbeɔ́evome le jí ǎ. Ene nɔ́ zón bɔ́ é nɔ́ nyí tinme hú liledógbeɔ́evome.

3 --- Hwedɛlɛnu tǐin bɔ́ xókwín alǔ xógbe Glékigbe tɔ́n dé sixu dɔ́ tinme hú ɔ́okpo. Hwedɛlɛnu ɔ́, NASB ko bló bɔ́ ene ma dɔ́ wen sɔ́mǔ ǎ, dɔ́ é nɔ́ lile xókwín Glékigbe tɔ́n dé kpo xókwín Glɛnsigbe tɔ́n ɔ́okpo kpo hwehwe. Lee xókwín Glékigbe tɔ́n ɔ́okpo géé lile kpo xókwín Glɛnsigbe tɔ́n vovo le kpo sixu dɔ́n nǔ le wá flú me gbɔ́n é (lee é nyí gbɔ́n dɔ́ KJV me é ɔ́), mǔjen xókwín vovo ɔ́ebǔ ma dɔ́ fine ǎ é lo sixu nyí nǔ e nɔ́ zón bɔ́ è nɔ́ flú me dɔ́ ninɔ́me dé le me é ne. Òi kpɔ́ndéwú ɔ́, xókwín "*sarx*" è nɔ́ lile dó "lan" dɔ́ NASB me hwehwe, é na bo tle nyí ɔ́ Pɔ́lu dɔ́ nǔwlanwlan tɔ́n le me ɔ́, é zán xókwín ene dɔ́ ali vovo nu. Dò Hlɔ́manu le 3:20 kpo 4:1 kpo me ɔ́, è zán dó dó gesí agbaza agbaza tɔ́n. agbaza). Enyi medé sɔ́ xókwín vovo le ɔ́, vlafo é sixu dè vogbingbɔ́n ene xlé ganji.

4 --- Hwenu ɔ́evo le tǐin bɔ́ NASB na lile xókwín Glékigbe tɔ́n vovo wè kpo xókwín Glɛnsigbe tɔ́n ɔ́okpo géé kpo, bɔ́ mǔme ɔ́, é na dɔ́n nǔ le wá flú me. Òi kpɔ́ndéwú ɔ́: Xókwín "ɔ́edóvo" ɔ́ tɔ́n dɔ́ Matie 5:17 me ("Mì ma lin ɔ́ un wá bo na súnsún sɛn ɔ́ alǔ gbeyidɔ́ le ó; un wá bo na súnsún ǎ, loɔ́, un wá bo na bló bɔ́ ye na je") kpo Efezinu le 2:15 ("...dɔ́ kentɔ́ e dɔ́ agbaza tɔ́n me é sǐn, é we nyí sɛn e dɔ́ sɛn ɔ́ me é..."). Xókwín Glékigbe tɔ́n vovo wè we nyí ene le, amǔ, vogbingbɔ́n ene nɔ́ bú dɔ́ nǔxatɔ́ ɔ́ jí, dɔ́ xókwín Glɛnsigbe tɔ́n ɔ́okpo géé zinzan wutu. Vogbingbɔ́n ene e è ma dɔ́ ǎ é lé zón bɔ́ medé le nɔ́ ɔ́ ɔ́ wemafɔ́ wè ene le nɔ́ klán gbè xá yedéé tawun, amǔ, ye ka nɔ́ klán gbè xá yedéé ǎ.

Tagba mɔhunkɔtɔn dɛ tɔn dɔ KJV mɛ dɔ Galatinu lɛ 6:2, 5 mɛ fɪ e è zán xókwín "agban" ɔ dɛ dɔ wemafɔ wè lɛ bɪ mɛ é ("Mi hen agban mi dɛe tɔn" "mɛ dɔkpo dɔkpo na hen agban é dɛsunc tɔn"). Xókwín Glekigbe tɔn vovo wè wɛ nyí enɛ lɛ nugbɔ. NIV kpo NASB kpo, gɔ nú liledógbedevome dɛvo lɛ, jla nú enɛ dɔ bo lile xókwín nukɔntɔn ɔ dɔ "agban" kpo xókwín wegɔ ɔ kpo dɔ "agban." NASB, dɪ liledógbedevome gègè dɔhun ɔ, é lɛ gɔn vogbingbɔn dɛ xlé dɔ Jaan 21:15-17 mɛ dɔ xókwín "agapao" kpo "filéo," bɔ ye mɛ wè lɛ bɪ wɛ dɔ wemafɔ ɔ mɛ. É lile xókwín wè lɛ bɪ dɔ "wanyiyi," bɔ dɔ mɔ wiwa mɛ ɔ, nũxatɔ ɔ gɔn tinmɛ nũgbo e dɔ xó dɔ dɔkpɔ taji enɛ e dɔ Jezu kpo Piyé kpo tentin é mɛ é mɔ.

5 --- NASB ɔ sɔgbe dɔ "KJV pronouns" zinzan mɛ kpodo 20 .th-xwè kanweko ɔ mɛ dɔ Amérique. È nɔ hen tenmɛ-nyiko dɛ lɛ dɪ "Hwi", "Towe", "Hwi" kpo "Towe" kpo dɔ Đehan lɛ mɛ, dɔ dɛ lɛ mɛ, alɔ hwedebũnu e medɛ dɔ xó dɔ nú Mawu wɛ é. Amɔ, è dɛ enɛ lɛ sín wema ɔ mɛ nú "hwi" kpo "towe" kpo. Đó NASB kpó dɔ xókwín xóxó enɛ lɛ zán wɛ dɔ fɪ dɛ lɛ dɔ Biblu mɛ wutu ɔ, é kpó dɔ linlin e dɔ dɔ xókwín enɛ lɛ nyí "mɛ mímé" dɔ ali dɛ nu é hen wá wɛ, hwenu e nugbɔ ɔ, vogbingbɔn mɔhun dɔ tenmɛ-nyiko lɛ mɛ dɔ Ebléegbe alɔ Glekigbe nukɔntɔn ɔ mɛ kpɔn á é ... alɔ tle dɔ KJV mɛ á, nú xó enɛ!

Ledogbedevome Aihon Yoyo Ton ⁴²

1 --- Kúnnudɛtɔ Jehovah tɔn lɛ nɔ gbé dɔ Mawu kún dɔ akɔjije alɔ akɔjije vovo lɛ ayí nú togun emitɔn ó. Mɔ mɛ ɔ, ye nɔ klán gbè xá linlin akɔjije "xóxó" (akɔjije) kpo akɔjije "yɔyɔ" kpo tɔn. Nũkplɔnmɛ yɛtɔn lɛé gègè kpó dɔ nũwlanwlan e mɪ nɔ ylɔ dɔ "Alésándlu Xóxó" ɔ mɛ, dɔ hwɛjijɔ klewun e wú yɛ ma dɪ nú dɔ akɔjije yɔyɔ (akɔjijesɛn) dɛ dɔ ε (alɔ é blódó) á é wú. Đó hwɛjijɔ enɛ wu ɔ, ye gbɛ dɔ emi kún na sɔ akpáxwé Biblu tɔn wè lɛ dɔ dɔ "Alenuwema Xóxó ɔ" kpo "Alenuwema Yɔyɔ ɔ" kpo ó. É nyɔ wá ɔ, ye nɔ ylɔ ye dɔ "Akpáxwé Biblu Tɔn E È Wlan Dó Ebléegbe Mɛ É" kpo "Akpáxwé Biblu Tɔn E È Wlan Dó Glekigbe Mɛ É" kpo. Amɔ, é nyɔ dɔ è ni tuùn dɔ ye kún kpéwú bo nɔ sɔgbe dɔ te enɛ mɛ ó, é na bo tle nyí dɔ liledógbedevome yedɛsunc tɔn mɛ ɔ nɛ. Đó II Kɔlentinu lɛ 3:14 mɛ ɔ, NWT dɔ xó dɔ "akɔjije xóxó ɔ xixa" wu. "Akɔjije yɔyɔ" kpo "akɔjije xóxó" kpo bɪ wɛ dɔ Eblée lɛ 9:15 mɛ, bɔ "akɔjije yɔyɔ dɛ sín hwedɔtɔ" dɔ Eblée lɛ 12:24 mɛ, bo na dɔ na kpɔndéwú kpɛdɛ kpowun.

2 --- Kúnnudɛtɔ Jehovah tɔn lɛ na bo yí gbè dɔ xókwín "Jehovah" ɔ, è nɔ ylɔ xókwín Tetragrammaton tɔn (tinmɛ tɔn wɛ nyí "e dɔ wekwín enɛ" -- xókwín YHWH tɔn) ɔ, ye ka nɔ tɛdɛ jí dɔ nyiko Mawu tɔn nugbɔ ɔ nɛ, bɔ è dɔ na zán é dɔkpɔnɔ.

Đó ye tɛdɛ jí dɔ è "dɔy" Nũwlanwlan nukɔntɔn lɛ dɔ nyiko Mawu tɔn linu wutu ɔ, nyiko "Jehovah" ɔ kɛdɛ wɛ ye nɔ zán dɔ Alenuwema Xóxó ɔ kpo Alenuwema Yɔyɔ ɔ kpo mɛ. "YHWH" tɔn azɔn 6828 dɔ Alenuwema Xóxó ɔ mɛ, amɔ, dɔ NWT mɛ ɔ, xókwín "Jehovah" tɔn azɔn 6973 (é lɛ tɔn azɔn 145 dɛvo). "YHWH" nɔ tɔn dɔ Alenuwema Yɔyɔ ɔ mɛ gbɛdɛ á, é dɔ mɔ cɔ, NWT zán "Jehovah" azɔn 237 dɔ Alenuwema Yɔyɔ ɔ mɛ.

Đó --- Ye nɔ ylɔ Jaan 17:6, 26 dɔ é ni nyí hwɛjijɔ yetɔn bo na dɔ tɛdɛ nyiko enɛ jí sɔmɔ: "Un dɛ nyiko towe xlé mɛ e a sɔ jó nú mɪ sín gbè ɔ mɛ lɛ é" "Un ko jla nyiko towe nú ye, bo ka na lɛ jla" (KJV). "Nyiko" éné ɔ, yɛ dɪ nú dɔ é wɛ nyí "Jehovah."

3 --- Đó linlin Atɔndɔbũ tɔn linu ɔ, Kúnnudɛtɔ Jehovah tɔn lɛ dɪ nú dɔ Yesinsɛn nyí gbɛtɔ/nũdɔgbe dɛ á. Đó nũwlanwlan yetɔn lɛ mɛ, ee tɔn dɔ NWT sín vivɔnu é ɔ, ye wlan dɔ, "Gbigbo mímé ɔ nyí medɛ dɔ jixwé xá Mawu kpo Klisu kpo á" "hlnhln e nɔ w'azɔ é dɛ wɛ, é nyí gbɛtɔ á." Đó nú e ye dɪ nú na dɔ "hlnhln e gosin Mawu gɔn" é dɛ kpowun wɛ, bo kún nyí nũdɔgbe Mawu tɔn dɛ ó wutu ɔ, è nɔ wlan xókwín "gbigbo mímé" ɔ dɔ wekwín dɔxó lɛ mɛ gbɛdɛ dɔ NWT mɛ á.

4 --- Kúnnudɛtɔ Jehovah tɔn lɛ lɔ dɪ nú nú nũmɛsɛn Jezu Klisu tɔn á. Ye nɔ kplɔn mɛ dɔ "é dá vɪ Mawu tɔn, bɔ Jehovah kɛdɛ wɛ ko tɪn jɛ nukɔn." Ye lévɔ wlan dɔ, "Vɪ ɔ hwe hú Tɔ ɔ cobɔ é wá ayikúngban jí kpo hwenu e é wá ayikúngban jí gudo é kpo." Mawu kpo Klisu kpo nyí "dɔkpo" dɔ linlin e mɛ è nɔ dɔ dɔ asú kpo asi kpo nyí "dɔkpo" é kɛdɛ mɛ. Ye nɔ "dɔ bú bɪ mlémlé hwɛbɪnu," amɔ, é dɔ wen dɔ ye kún nyí dɔkpo ɔ ó! Nũdɪdɪ enɛ ko mɔ ten dɔ byɔ NWT mɛ dɔ fɪ gègè.

Đò Kolosinu le 1:16-17 me ɔ, è gú xókwín “devo” ɔ nú wemafɔ ɔ azɔn ene dò kplékplé me, bo na dó xlé dɔ Jesu nyí dɔkpo géé dò nǔ e è dá le é gègě me.

Đò Titu 2:13 me ɔ, NWT xà dɔ, "mǐ dò te kpón nukúndiđo awǎjije tɔn kpo susu e Mawu dɔxó ɔ kpo Mehwlengánt mǐtɔn Klisu Jesu kpo na dè é kpo." II Piyé 1:1 dɔ, "hwejiɔ Mawu mǐtɔn kpódó Mehwléngánt Jesu Klísu kpó tɔn." Đò akpáxwé wè ene le me ɔ, è sɔ xókwín e è nɔ yɔ dɔ "the" é gú nú wemafɔ ɔ, bo na dó dè vogbingbɔn dè dó vo dò Mawu kpo Jesu kpo tentin. Đò nǔgbo me ɔ, wemafɔ ɔ dɔ xó dó Jesu wu tɔɔ dɔ é we nyí “Mawu mǐtɔn kpo Mehwlengánt mǐtɔn kpo.” Kúnnuđetǔ Jehovah tɔn le dǐ nǔ dɔ Jesu we nyí me nukɔntɔn ɔ ǎ, bɔ mǔ me ɔ, ye nɔ ba vogbingbɔn e dò ye me wè le tentin é.

Jaan 1:1 xa, dɔ NWT me dɔ, "Đo nukɔnme ɔ, Xó ɔ ko tǐn, bɔ Xó ɔ dò Mawu gún, bɔ Xó ɔ nyí nǔmesen." Vs. 14 dɔ dɔ Jesu “gú nú fénú kpo nugbɔ kpo.” Nǔ ene nɔ kplón nǔmesen gègě sinsen céđécéđé; Jesu kpódó Mawu kpó nyí dɔkpó géé ǎ, lo ɔ, Jesu ɔ, "mawu" dè kpowun we, bɔ Mawu (Jehovah) ná fénú e é ma jexa ǎ e!!

5 --- Đò NWT me ɔ, è nɔ yɔ "akluzu" ɔ dɔ "atín e jí è nɔ dó ya dó nú me dè é" (Matie 10:38; 27:32), bɔ é nyó wà ɔ, è "kplá" Jesu dó atín jí (Luki 23:21 ... "Ene gudo ɔ, ye je xó sú jí, 'Un kplá e!'")

Xósin le dó Biblu Đevo le Wu⁴³

Biblu Yɔyɔ Amelika Tɔn

Sín Glekigbe dodó ɔ me (NT); è vó xógbe nɔví nɔví le tɔn jladó (é jinɔn Vulgate Latéengbe tɔn jí) dò OT me. Wèđegbé Katolika tɔn dɔ xó xá Protestant le dò akpáxwé gudogudo tɔn le me. É nɔ hen nǔ dó ayi me hú JB có, xógbe nukɔntɔn e è nɔ zán dò akpáxwé le kpo wema dɔkpo dɔkpo kpo me le é nɔ “dó gbè jleje dò gbè me” (Kubo kpo Specht kpo, wex. 164). Lee è na bló gbɔn é gbɔn vo nǔ wenjlatɔ ɔ.

Glensigbe Égbé Tɔn (Biblu Wendaqbe Tɔn)

Sín wema nukɔntɔn ɔ me. NT ɔ nya dɔkpo we bló, bɔ wèđegbé dè yí gbè na. É dò taji nú me e nɔ dó Glensigbe - dǐ - gbè wegɔ - é kpo me e ma kplón nǔ sɔmǔ ǎ le é kpo. É nɔ kpé nǔ e gbé nya we é dè é wu ganji - è nɔ xà ganji, bo nɔ dò alɔkpa dɔqbe. É nɔ lile dynamique le ganji có, enyi è zán édesunɔ ɔ, è sixu dèji dó wutu tɔn nú nǔkplɔnkplɔn gɔngɔn dè ǎ.

Biblu Glensigbe tɔn Yɔyɔ

Sín wema nukɔntɔn ɔ me ɔ, wèđegbé sinsen-núklɔnme tɔn Grèce tɔn dè we bló. Nǔwlanwán sín alɔkpa e nɔ dɔn me é dè, bɔ è nɔ xà tawun có, é ka dò xógbe Grèce tɔn kpo xógbe e è nɔ zán le é kpo gbɔn vo. É nyó tawun nú me e ma nɔ yí sinsen ǎ le é. Nǔ e è dè sín wema dodó ɔ me le é kpo međéekannuninɔ e è dè ze xwé wu dò liledógbeđevome dè le me é kpo zán bɔ è sɔ sixu dèji dó wǔ tɔn dǐ Biblu nǔkplɔnkplɔn tɔn dè ǎ.

Liledógbeđevome J. B. Phillips tɔn

Sín wema nukɔntɔn ɔ me, amǔ, é dò wen dɔ J. B. Phillips, akwé Glekinu tɔn e dò nǔnywe é we vó xógbe dèvo me. É hugǎn nǔ dèvo le bí, é nɔ zán bɔ Biblu ɔ nɔ "nɔ gbè" nú me e kplón nǔ le é aló me e nɔ wlan nǔ le é, é na bo tle nyí dò xógbe Glensigbe tɔn me ɔ nɔ. É nɔ xà nǔ liledógbeđevome dè dɔhun ǎ. É nɔ dɔn nukúnnúmwǎjijeme kpo nukúnnúmwǎjijeme yɔyɔ kpo wá, amǔ, è dò na gbéjé kpón kpo liledógbeđevome tɔɔ dèvo le kpo, bo le gbéjé ye kpón d'èji. É nyó tawun nú me e kplón nǔ, bo ma yí sinsen ǎ é kpo Klisanwun e nɔ lin tame é kpo.

Biblu e è jladó é

Biblu e è jladó é e è bló sín wema nukɔntɔn le me é. Liledógbeđevome nǔgbo dè aló xógbe e è vó jladó é dè ǎ. Nǔ alɔkpa ene nɔ na nǔxatɔ le liledógbeđevome aló tinme e ye sixu zán le é, bo sixu lé d'alɔ me bɔ è na kplón nǔ aló mɔ nukúnnú je nǔ me d'èji. Amǔ, me e nɔ zán le é dò na tuùn dɔ tinme dɔkpo we me e wlan wema ɔ é dò dò ayi me, bɔ nǔ e lelé dó è le é kpo lee è nɔ zán ye gbɔn dò gbè ene me é kpo we nɔ xlé, é nyí nǔ e mǐdesunɔ yí wǎn na é aló nǔ e jló mí é ǎ. É dò na dɔy wema ene le kpodo nukplɔnkplɔn gɔngɔn kpo ǎ."

Xó Mawu Tɔn Liledógbeɖevome 44

GWT nyí ɖokpo ɖò liledógbeɖevome Biblu tɔn ɔɔɔ e ɖò jijeji we le é me, bo na zán wlenwín liledógbeɖevome tɔn e na ze nũ e gbé nya we è ɖè ɖò liledógbeɖevome mímé (xógbe tɔɔ) ɖé me é wu é, bo ene sixu zón bo è na ma xókwín e vewũ, bo è ma ma nukúnnú je me ganji à le é, bo na lé ɖè liledógbeɖevome e na lé tɔn wemafo ɔ me é tɔn. È ɖɔ ɖɔ awovinú le we ɖò nũwiwa ene me, ɖó è sixu lé tinme akpáxwé ɔ nyi dò.

Gänmaɖó kpeɖé e ɖò liledógbeɖevome e è slé dó aga le é me é ɖó na na hɔnhɔn jìò e a ɖó bo na ɖókan dó Biblu kplɔnkplɔn towe wu é. Kpón nũ e lelé dó wemafo ɔ le é bo kpón ɖɔ é ka sɔgbe xá wemafo ɖevo le à jí. Xà liledógbeɖevome e gosin xwédo Glekigbe tɔn vovo le me le é kpo nũwlanwán le kpo, bo lé kpón fí e vogbingbɔn ɖé ɖé é, bo na dó tuùn ɖèɖee sekɔ linlin e ɖò gbè dòdó ɔ me é hugän é.

Xóta kpo Xóta kpo

Nũkplɔnkplɔn ene xlé lee é vewũ sɔ bo è na lile gbè hwexónu tɔn le dó gbetɔ́ yaya le sín gbè me é. É ɖó na ɖò wen ɖɔ akowé ene le e ko wá yi le é ɖó nũnywe ɖaxó ɖé dó gbè hwexónu tɔn le wu. Me ɖèɖee sɔ gbè yetɔn jó bonu gbetɔ́ le bí na ma ten dó xà xó Mawu tɔn bo tuùn le é sɔ yedee jó tawun. Mí ɖu nũsumenukúnme sín axó ɖaxó ɖé dó ye. Hwenu ɖò yiyi we é ɔ, gbè le na ɖɔ bo nukúnnúmjenu me mĩtɔn dó xókwín le, xógbe kpeví kpeví le kpo xógbe xóxó ene le tɔn le kpo wu na kpón te d'ejí. Enyi è ma alɔnuwema e ɖò jijeji we le é, wemafo e è wlan kpo xógbe mímé le kpo 30 bo ɖé le ɖò ye me je nukɔn nú wema mĩtɔn nukɔntɔn le é ɔ, é na d'al mĩ tawun bo mĩ na ma nukúnnú je xógbe e è na zán ɖò gbè ɖé me le é wu d'ejí. Nũ ɔɔɔ ene le e è ma le é byɔ ɖɔ è ni gbéjé nũwlanwán le kpón lee é byɔ ɖɔ è ni gbéjé nũ e è ma ɖ'ayí le é bí kpón gbɔn é.

É cí ɖɔ liledógbeɖevome le bí we ɖó nũwanyido liledógbeɖevome tɔn ɖé le ɖó nũnywe ma ɖó aló linlin meɖesunɔ tɔn wutu. Ene wu ɔ, bo na dó sixu gló me ɖevo sín linlin ago ɖiɖó dó me wu ɔ, meɖé ɖó na xà bo lé kplɔn nũ dó Biblu e è lile sín wemafo sín xwédo vovo le me le é me, wemafo alɔkpa le kpo linlin liledógbeɖevome tɔn kpo wlenwín vovo le kpo me, bo tinme kpeɖé jen è na zán dó jla wen nukɔntɔn ɔ. È ɖó na yí wán nú liledógbeɖevome e wèɖegbé akowé e gosin fí vovo le é tɔn kpo nũɖiɖi yetɔn le kpo gbɔn vo é tɔn hũ liledógbeɖevome e me ɖokpo ɖokpo lile dó gbè ɖevo me é, ɖó wèɖegbé le na jìò na ɖè linlin meɖesunɔ tɔn le sín, amɔ, wèɖegbé e me sunnu e gosin fí ɖokpo ɔ le é ɖè le é na gbɔn vo kpeɖé nú liledógbeɖevometɔ ɖokpo ɖokpo le.

MÍ BÌ SIXU SÍN TINME BIBLU TɔN ƆɔHUN À?

É ɖò wen ɖɔ ahwanfunnú hɔnhɔnɔ e Satáan ɖó bo na dó sú ali dó wendagbe Jezu tɔn kpo axɔsuɖoto tɔn sín gbakpé kpo é ɖokpo we nyí kínlán. Nú nũmaɖitɔ́ le kpón sinsen Aklunɔ mĩtɔn Jezu Klisu tɔn e me é klán é ɖé ɔ, ye na nɔte bo na ko me ɖɔ, "Etewu mí ka na ɖi nũ e me ene le ɖò tintɔnkɔn we bo na ɖɔ nú mí é? Ɖó ye sixu na kpó à. Ye na ɖɔn nũ dó nũ ene jí bo na lé ɖó gbè kpó dó nũ ene jí à. Ye na kplé ɖò na vovo le me ɖò ali ɔ jí bo na yi nukɔn bo na yi nukɔn." Ene wu ɔ, me e na xò nũ kpón le é kpó ɖò ɖiɖɔ we ɖɔ, "Klisanwun le ɖó na nyí sinsen e ma ɖó hɔnhɔn à é ɖé. Ye tle sixu bló bo nũɖitɔ́ yetɔn le na na bũ à, ye ka sixu lé na xósin e gbè ɔ bí ɖó hudo tɔn le é à." Enyi tó mitɔn le ko hun ɔ, mi ko se hwejjɔ mɔhun le--bo ye nyí hwejjɔ--ɖó mi ma gbéjé nũ e Mawuxówema ɔ hen dó Klisanwun-nyinyi kpo Jezu kpo wu é kpón à. Amɔ, ye kpó ɖò mí me e nyí nũɖitɔ́ le é xúxú we ɖó, a ma ɖɔ nũgbo ɖé ɖò fine.

Ɖò gbè ɔ bí me ɔ, mí me e na kpón Jezu Klisu dó ma Aklunɔ kpo Mehwlengantɔ kpo le é ɔ, mí ko klán. Mí na yí gbè na à. Mí na xò nũ kpón hweɖelenu bo na lé xò hun hwehwe dó sinsenxó le kpo nũwiwa gbigbɔ tɔn le kpo wu. Enyi a kpón meklánklán ene kaka yi fí e é gosin é ɔ, a na lekɔ yi nũ e bɔkun é ɖé jí, é we nyí ɖɔ, ɖò xó jɔ xó me ɔ, mí sixu yí gbè nú Biblu ɔ à. Ɖin ɔ, xó ene ka nyí xókiko à cé? Biblu sixu nyí nũ e na akwe hugän bo mí hen dó ayi me é. Biblu ɔ we nyí nũ e na cá mí ɖó ali ɔ jí é; é na na mí nũɖexléme Mawu tɔn bí mlémlé hũ nũ ɖevo ɖebũ e kúnklá mí é. Ɖò Biblu me ɔ, mí tuùn nũ dó hɔnhɔn nũɖiɖó tɔn Mawu tɔn le wu, mí tuùn lee Mawu sɔ togun ɖé gbɔn é, bo togun ene me we Mawu ɖɔn Jezu wá ayikúngban elɔ jí ɖè. Biblu ɔ we nyí nũ gbigbɔ tɔn mĩtɔn .

alixléwewema ɔ, é wé nyí dǐdǐ ali mǐtɔn tɔn e na kplá mǐ yì jixwé é. Nù e mǐ nɔ dɛxlé dò alɔ mǐtɔn mɛ é wé nyí linlin Mawu tɔn. Biblu jiwù tawun!

É dò mɔ́ cò, dò hwe dɔkpo ɔ nu ɔ, enyi é dɔ nugbò ɔ, Biblu wé nyí nù taji e nɔ zón bɔ mǐ nɔ klán é. É cí dɔ mǐ tle sixu dó gbè kpó dó nù e wema elɔ nyí é jí ǎ dɔhun. Ene gudo ɔ, é nɔ wewù nù mǐ bɔ mǐ na yí gbè nù nù e é dɔ le é. Etewu é ka nyí mɔ́? Nùdɛ ka tǐin bɔ mǐ sixu wà dó wutu tɔn à? Mǐ bí sixu mɔ́ Biblu ɔ dɔkpo ɔ à cé, mǐ bí sixu tinme Nùwlanwlán le dɔkpo ɔ à cé? E nyc, un na na we nu e un nɔ yɔ dɔ gbeyiyi ce pratique ɔ, bɔ gbeyiyi ɔ wé nyi, "ma hen gbɔje towe ǎ?" Un gbé wǎn nù xóqǐdɔ e ma sɔgbɛ ǎ é dǐdɔ, amɔ́, nù un na dɔ xó jɔ xó ɔ, mǐ ko dɛ dò xwè kanweko mɔ́kpan kpo xwè kanweko mɔ́kpan kpo nukɔn dò gǎndidó bo na kpón Biblu ɔ dɔkpo ɔ mɛ cò, mǐ ka wà mɔ́ ǎ. Cobonu Nùwlanwlán ene tle na huzu wema e è nɔ yɔ dɔ Biblu dìn é bí kpléklé ɔ, gbɛtɔ le ko dò gbeklanxame dó dó lee ye na tinme gbɔn é wu wé. Un jló dɔ a ni dɛji dɔ Satáan na kpó dò gǎn e é dó syensyen hugǎn é dó wé bo na dó hen nù e Biblu dɔ é gblé. É na nyí nù nukɔntɔn e é na wà é.

Nù e lé gó nù wuvɛ ɔ é wé nyí dɔ mɛ dɔkpo dɔkpo nɔ wá Biblu ɔ mɛ kpo linlin e è ko sɔnù na d'ayí é dé kpo. Mi nù mǐ ni dɔ nugbò dó nù ene wu--mɛdɛbù nɔ wá Biblu ɔ jí kpo wéma wɔwɔ dé kpo ǎ. Mǐ mɛ dɔkpo dɔkpo e nɔ sɔ́ Mawuxó ɔ é nɔ wá kpodo linlin agɔ dé le kpo, mǐ nɔ wá kpodo linlin agɔ dé le kpo, bo nɔ wá kpodo nùkplɔnme dé le kpo bɔ mǐ ko yí d'ayí (sín fí dɛbù--dɛgbe alò nyanya). A mɔ́, nù e dò kóxota le é bí. Un mɔ́ desen dɔkpo, desen kpɛvi dɛe dɔ kadre dɔkpo ɔ, mɔ́hunkɔtɔn wé nyi extrême dɔ nu elɔ ji. Asú dé dò ayijinjɔn dò Biblu tɔn jí bɔ así tɔn dò te dò gudo tɔn bɔ é cí dɔ é dò tintɛnkɔn wé bo na dó xó tɔn te dɔhun. Xó e é dɔ dò desen ɔ sín dò é wé nyí dɔ, "Ma dó xó ce te dìn ó, wanyinanɔ ce, un dò wemafɔ dé ba wé bo na dó gudo nù linlin ce e un ko dó d'ayí é." Nù mǐ na dɔ nugbò ɔ, nù ene le sukpó dò sinsɛn gbè ɔ mɛ.

Dìn e un dɔ mɔ́ gudo é ɔ, un jló na dɔ xó elɔ dò ali dɛgbe nu. Un dǐ nù nùgbo dɔ è sixu dɔn gbè Klisanwun tɔn gègè sekpɔ yedée. Un dǐ dɔ mǐ sixu sekpɔ mǐdée tawun hú lee mǐ dè dìn é dò nù e mǐ nɔ mɔ́ bɔ Biblu dɔ é mɛ, kpo nù e mǐ nɔ wà le é kpo lee mǐ nɔ sèn gbɔn é kpo mɛ, kpodo nù e mǐ nɔ kpón dó mɔ́ nù taji bo lé dò taji nù nù e è nɔ yɔ dɔ bǔnɔn é ene kpo. Mǐ dó hwenu dò ten ɔ mɛ bo na dó lanme nù nù e na dò dandan nù gbɛta mɔ́hun le é bí ǎ, amɔ́, un jló dɔ mǐ ni sɔ́ hwenu klewun dé bo kpón nù taji dé le bo na d'alɔ mǐ bɔ mǐ na tǐn Biblu ɔ mɛ dɔkpo ɔ.

Afɔ 1- Ete ka nyí Biblu ɔ:Biblu dɔ nù e é nyí é nù mǐ; é dɔ xó dé le bo ee dò wen hugǎn é wé nyi ee dò 2 Timótée 3:16 mɛ é. "Mawu wé sɔ́ nù e è wlan dó Mawuxówema ɔ mɛ le é bí dó ayi mɛ, bo nɔ hen lè wá nù nùkplɔnme, nùgbenúme, nùjɔlɔwɔwɔ kpo nùjɔlɔwɔwɔ sín kplónme kpo." Dìn ɔ, mɛ ce le, dɔ sinsɛn Klisanwun le tɔn mɛ ɔ, ali nukɔntɔn ɔ kpodo nukɔntɔn ɔ kpo wé nyi elɔ. Biblu ɔ, Xó Mawu tɔn wé à, alò lee é dɔ gbɔn dò NIV mɛ é ɔ, "Mawu sín gbɔje dɛsu", alò é nyí mɔ́ ǎ? Biblu ɔ ka nyí jló Mawu tɔn e è dè xlé gbɛtɔ é bí mlémlé à--nùwanyido dè dò mɛ ǎ, é kún sixu wà nù nyi dò ó bí mlémlé--alò tan e è ma bló dó jléjí ǎ é dé kpowun wé é nyí nù togun hwexónu tɔn dé bɔ xexó alɔkpa alɔkpa le gó mɛ à?

Mɛ dɛdɛe nɔ yí gbè bo nɔ dɔ dɔ Biblu ɔ wé nyí Xó Mawu tɔn e è sɔ́ d'ayi mɛ nù mɛ bɔ é ma nɔ wà nù nyi dò ǎ é é ko dè afɔ dɔxó dé bo na dó linlin e sɔgbɛ é dó Nùwlanwlán le wu, dó mǐ ko dó hwɛjijɔ e wu mǐ na dó linlin e sɔgbɛ é dé é. Nù un dǐ dɔ linlin Mawu tɔn wé nyí éné sɔ́, un ná ba kpón kpódó kan e dò gbɛ ce mɛ é bí kpó, bó ná tuùn nù e é dɔ é dó é wé nyí nù taji hugǎn sɔ́, un ná sɔ́ alɔ ce dó jí dò gbɛ élɔ mɛ. Amɔ́, enyi dò alɔ dɛvo mɛ ɔ, un ma dǐ nù dɔ nù e Biblu nyí é nɛ ǎ, dɔ é nyí nùwlanwlán e è xò kplé bɔ ye dò jléjí le é dé kpowun ǎ ɔ, enyi un na dɔ xó jɔ xó ɔ, etewu nù e mɛ dɛvo le bí lin dó wù tɔn é ka na dɔ ayi mɛ nù mi?

A dó na yí gbè nù nù e Biblu dɔ dɔ emi nyí é. Xó sɔ́ wé; funfún Mawu tɔn wé. Amɔ́, é nyó, ee un dɔ mɔ́ gudo é ɔ, é kpó dò tagba ɔ jó dó wé dò nùdǐtɔ́ Biblu tɔn le tɛntin dó tinme tɔn wu. Dò wema dɔkpo ɔ mɛ nù Timótée (2 Timótée 2:15) ɔ, nù e Pɔlu wlan é dǐe: "Wà nù e wu a kpé é bí," bo dɔ "bo sɔ́ hwiqée jó nù Mawu dǐ mɛ e é yí gbè na é dɔhun. Un yi wan nu xogbe gudo tɔn ene ɔ, mɛ e nɔ hen xo nugbo ɔ ganji ɔ." Dìn ɔ, nu e dɔ te ɔ ... nɛ un ka sixu hen Xó ɔ ganji gbɔn? E nyc, mi nu mi na lin tame do nu ene alo atɔn dɛe dɔ taji tawun le ji:

1) Nǔwlanwlán lɛ sín Sín Sínsén. Nú un ná hen Xó ʒ ganjí ʒ, un ná mɔ nukúnnú je nǔ e un nɔ ylʒ ɔ 'Sínsén Mawuxówéma ʒ tɔn' ʒ mɛ ganjí. Mɛ lɛ mi, Biblu ɔ nyí xógbe e Mawu ɔ lɛ é sín kplékplé dé ǎ. Tito dé ɔ wǔ tɔn; sin dé ɔ sisa wɛ dé mɛ. Mɛ dé ɔ gbè ɔkpo kpo hwɛjjo kpo ɔ Biblu ɔ ɔ wemata taji atɔn nugbɔ, amɔ, ye kún ɔiga ɔ kɔ ó. Wemata nukɔntɔn ɔ wɛ nyí wemata e ɔ xó dó hlǎhlǎn nǔɔiɔ tɔn Mawu tɔn jí é, kaka je gbɛtʒ ɔiɔ jí. A sixu xà nǔ ene ɔ Bǐbǐmɛ wemata 1 kpo 2 kpo mɛ. Wemata 2gɔ ɔ ɔ Biblu mɛ ɔ, tan gbɛtʒ sín jǐ yiɔ tɔn wɛ. A sixu xà nǔ ene ɔ Bǐbǐmɛ 3. Ene gudo ɔ, wemata atɔngɔ ɔ, gudo tɔn ɔ kpo ee ɔxó hugǎn ɔ Biblu mɛ é kpo bé ɔ Bǐbǐmɛ Wemata 3gɔ ɔ sín vivɔnu, bo gbɔn Biblu ɔ sín akpáxwé e kpo lɛ é bǐ mɛ. Tan Mawu tɔn e dlen alɔ dó gbɛtʒ lɛé gán, bó hwɛn yé gán é tɔn wɛ. Mɛ lɛ, mɔ wɛ Nǔwlanwlán ɔ nɔ sà gbɔn.

Đò akpáxwé gudogudo tɔn ene, ee nyí akpáxwé ɔxó hugǎn ene é mɛ ɔ, è ɔ lee Mawu nɔ dlen alɔ dó gbɛtʒ lɛ bo nɔ hwɛn ye gán gbɔn é xlé kpeɔ kpeɔ. É bésín hwenu e Mawu sɔ togun dé é jí. É ylʒ yé ɔ Izlayéli-Ablaxámu ví wɛ yé nyí. É kplá Izlayéli gbɔn hwɛɔtʒ lɛé, axósú lɛé, gbeyiɔ lɛé jí, gbɔn mɛ e è wlí lɛé jí, bɔ éné gúdo ʒ, lɛ e Hɔmanu 5gɔ ʒ ɔ gbɔn é ʒ, "Hwenu e hwɛtɔnnu ʒ, Jezu wá gbɔn togun éné ʒ jí lɛ e nǔɔɔ'ayí ʒ ɔ gbɔn é." Jezu, Gbɛtʒví ʒ kpódó Mawuví ʒ kpó, bɔ lɛ e nǔɔɔ'ayí ʒ ɔ ɔ é ná bló gbɔn é ʒ, é hwɛn gbɛtʒ gán sín hwɛ tɔn mɛ. Mǐ xà nǔ dó ene wu, ɔ ali dé nu ɔ, ɔ Matie, Maki, Luki kpo Jaan kpo mɛ. Éné ʒ gúdo ʒ, mǐ bésín Mesédó lɛé sín wéma jí, bó gbɔn Alesándlu Yǔyǔ ʒ sín akpáxwé e kpo lɛé mɛ ʒ, mǐ mɔ ɔ mɛ e wá Jezu gón nǔ hlǎhlǎn hwɛngán sín hlǎhlǎn hun tɔn tɔn, bó lɛ yehwesin ɔ nyí tɔn mɛ ʒ, è nɔ gɔ nǔ agun Aklúnɔ tɔn.

É ɔ taji ɔ è ni mɔ nukúnnú je xósín ene e ɔ Nǔwlanwlán lɛ mɛ é wu, bo na tuùn nǔ e Mawu ɔ ɔiɔ wɛ ɔ Biblu mɛ é. A ɔ na mɔ nu je mɛ sin sin ɔ mɛ. Ma mɔ nu je mɛ nyí ɔ--Mawu nɔ nɔ kɔ ɔ ali ɔ bǐ jí dó jjo tɔn lɛ kpo jjo tɔn lɛ kpo kpodo wanyiyi tɔn kpo wu, amɔ, alixlé mɛ tɔn tawun tawun e ɔ Biblu mɛ lɛ é na gbɔn vo, sɔgbɛ xá fí e a ɔ ɔ sin ɔ mɛ é.

Đi kpóndéwú ɔ, ɔ Alenuwema Xóxó ɔ mɛ ɔ, ɔ Leví ví lɛ sín wema mɛ ɔ, Mawu nɔ bló bɔ gbɛtʒ lɛ nɔ sɔ kanlin dó savǔ n'í--nyibú, lɛngbɔví kpo gbɔ kpo, amɔ, é sɔ nɔ wá mɔ dín ǎ. Hwenu e a na wá Eblée lɛ 9gɔ ɔ mɛ é ɔ, a na mɔ ɔ kpo vɔsisa Jezu tɔn kpo ɔ, é nyí vɔsisa gudogudo tɔn bǐ mlémlé, é kpé nǔ bǐ, é nyí vɔsisa gudogudo tɔn ɔ. Mǐ sɔ nɔ xwlé vɔsánú ɔ ǎ, é nyí mɔ ǎ. Mi tunwun ɔ Jwifu hwexónu tɔn lɛé ɔ nǔɔɔ e è nɔ ɔ lɛé sín dogbó, ɔ taji ʒ, lan alɔkpa dé lɛé. Amɔ, ɔ Mesédó 10 mɛ ɔ, Piyé mɔ nǔmimɔ azɔn atɔn, bo jete ɔ avɔ dé mɛ, kanlin kwijikwiji ene lɛ bǐ kpo Mawu sín gbè kpo bo ɔgbɛ ɔ: "Site bo hu bo ɔ." Ete ka ɔ jje wɛ ɔ fine ? Mawu kɔ ɔ taɔ wɛ a? Nǔ e ma sɔgbɛ ǎ é à? Eo, Eo, Eo Mawu ɔ nǔɔɔlɛé ɔlɛé wɛ kpowun ɔ sin e é sɔ é mɛ.

Nú nye kpódó hwi kpó ná tɔn Biblu mɛ ɔkɔpó ʒ, bɔ sinsen gbɛta gǐgǐ, gǐgǐ tle sixú mɔ Nǔ 1gɔ ʒ ɔ ɔ fí ǎ ʒ--ye nɔ mɔ lɛ e Nǔwlanwlán ʒ nɔ sà gbɔn é ǎ.

2) Nǔ e lɛlɛ dó Akpáxwé ɔ lɛ é. Enyi mǐ na tinmɛ Biblu ɔ ɔ ali ɔkpo ɔ nu ɔ, mǐ ɔ na mɔ nukúnnú je nǔ e lɛlɛ dó Biblu ɔ lɛ é mɛ. Enyi è kɔ tuùn wemaɔ dé alɔ wemaɔ lɛ dó tɛn e mɛ ye ɔ ɔ Biblu ɔ mɛ é wu gudo ɔ, é ɔ taji tawun ɔ è ni mɔ nukúnnú je nǔ e lɛlɛ dó wemaɔ ɔ lɛ é wu tlolo. Cobonu un na kan nu elɔ byɔ ɔ, "ete wɛ wema elɔ ka nyi nu mi?", un ɔ na kan nu elɔ byɔ, "ete ɔ wɛ nu wɛlɔ elɔ ɔ hwenu e e wlan nukɔntɔn ɔ?" Mɛ lɛ, nǔ taji dé wɛ ene nyí ɔ tinmɛ Biblu tɔn mɛ; é ma nyí mɔ ǎ ɔ, Nǔwlanwlán ɔ na nyí nǔ ɔbǔ e mǐ jló ɔ é ni nyí é.

Mi nú má na kpóndéwú e ma sɔgbɛ ǎ é dé mi: Nǔnywɛtʒxó 10:19 ɔ, "Xwɛɔɔ kpo vɛɛn kpo nɔ hen awǎjje wá, amɔ, akwɛ wɛ nɔ hen nǔ bǐ wá." Nɛ a ka na jló ɔ ene ni nyí tame-núkplɔnmɛ gbɛzán towe tɔn gbɔn? Đɔn wemaɔ ene sín xó e lɛlɛ dó é mɛ, bɔ a na zán gbɛzán Epikurée tɔn e gbɔn vo bǐ mlémlé nǔ ali Mawu tɔn lɛ é. Mɛɔ ɔ, "Steve, nɛ wemaɔ ene ka sixu ɔ Biblu mɛ gbɔn?" Enyi a mɔ nukúnnú je nǔ ɔbǔ mɛ dó Nǔnywɛtʒxó ɔ wu, bo lɛ tuùn mɛ e wlan é, bo lɛ tuùn nǔ e ɔ jje wɛ ɔ gbɛzán tɔn mɛ hwenu e é wlan é, lobo lɛ tuùn nǔ e lɛlɛ dó Nǔnywɛtʒxó wemata 10gɔ ʒ é ɔ taji ɔ, é na hen lè wá nú wɛ. A mɔ ɔ ɔ na mɔ nukúnnú je nǔ e lɛlɛ dó xó ɔ lɛ é mɛ.

Mi nú má na kpóndéwú e sɔgbe hugã é dé mi bɔ un nɔ sè bɔ è nɔ xò daka wũ tɔn dò aklunzán gbala le bí me mɔ. Medé ná kpón Filipunu lée 4:13 me fí e Pólu dɔ dɛ é dɔ, "Un sixu wa nú bí gbɔn me e nɔ ná hlɔnhlɔn mì ɔ jí." Nyaví, me e nɔ kplón nú dó linlin dɔgbe wu le é dɔ azã gle tɔn dé dò azã ene jí. Azɔn nabi we a ka se bɔ wenjlatɔ televizɔn jí tɔn ene le fɔn dò fine bo dɔ, "Mawu jló dɔ a ni je dɔkun! Mawu jló dɔ a ni dɔ viví tɔn! Mawu jló dɔ a ni dɔ nú e a jló kpón le é bí! Nɛ mí ka tuùn gbɔn? Pɔlu dɔ 'Un sixu wà nú le bí gbɔn me e nɔ na hlɔnhlɔn mì é gblame'." Me le, mi dɔ na xà ene dò xógbe e lelé dɔ é me, dɔ dò wemafo ene e lelé dɔ ene le é me ɔ, Pɔlu dò xó dɔ dó nú e é dɔ é wu we, enyi é na bo tle dò ninɔme e nyla hugã le é me ɔ ne. Nú e gbɔn vo tawun nú nú e è nɔ jla hwehwe é we akpáxwé ɔ dò dɔdɔ we. Nú #2 dò nukúnnúmɔjenúme kpo tinme Biblu tɔn kpo me we nyí dɔ un dɔ na mɔ nukúnnú je nú e lelé dɔ Biblu ɔ le é me.

3)Xó ɔ Ni Kp'ace. Xó ɔ ni dɔ xó nú é dée. Un ko d'ayi wu d'ayi dɔ medebũ kún nɔ kplón Biblu bo nɔ gɔn linlin édesunɔ tɔn le, alò linlin e é kplón dò me devo gón le é dó akpáxwé dé jí bí mlémlé ó. Amɔ, mi nú má dó wusyen lanme nú mi, dɔ mi ni wà nú e wu mi kpé é bí bo nyí "blank sheet". Enyi a tuùn fí e akpáxwé ene dè dò Biblu ɔ sín linlin me é, bo lé tuùn nú e lelé dɔ è tlolo é ɔ, jó Xó ɔ dó bonu é ni dɔ xó. Hwenenu we é nɔ hen lè wá, lee 2 Timótée 3:16 dɔ gbɔn é, "bo na dó kplón nú me, bo na dó gbé nú nú me, bo na dó gbé nú nú me, lobo na lé kplón nú me." É nyí hwenu e un dɔ linlin ce e un ko dɔ d'ayi le é bo na xò è dó nú e un jló dɔ é ni nyí é me é ã; é nɔ hen lè wá nú mi hwenu e un jó e dó bɔ é dɔ xó é.

Ene ɔ gudo ɔ, sub-point dɛ dɔ fi bɔ un dɔ na dɛ tɔn. Xó ɔ ni kp'ace dó nú e a mɔ kpón é jí bo ma lɔn nú nú e a mɔ kpón é ni kp'ace dó Xó ɔ jí ó. Enyi un dɔ atɔnvlɔdó nú hwedebũnu e medé mɔ nú je nú dé me é ɔ, ene gudo ɔ, ye ko sɔ Biblu ɔ dó jla nú e ye mɔ kpón é dɔ alò xlé dɔ núgbo we ɔ, un na nyí dɔkun dɛ. Nú mí na kpón Xó ɔ dɔ Xó Mawu tɔn e è sɔ dó ayi me nú me é dɔhun ɔ, mi nú é ni dɔy nú e mí mɔ kpón le é, ma lɔn nú nú e mí mɔ kpón le é ni dɔy Xó ɔ ó.

Mi nú má lé na kpóndéwú e ma sɔgbe ã é dé mi dó nú ene wu: Un xà nú dó nya dé wu dò aklunzán gbala elɔ me kpowun, bɔ é lin tamé dó nyɔnu dé da jí. É yi wendɔgbejlatɔ ɔ gón bo dɔ n'í dɔ: "Wenjlatɔ, nɛ un ka na tuùn dɔ é we nyí me ɔ gbɔn?" A ka tuùn wè e wenjlatɔ ene dè xá é à? E (wendɔgbejlatɔ ɔ) dɔ, "Enyi nye we ɔ, un na dɔ zɔnlin lelé dɔ è azɔn tenwe dɔ Izlayeli-ví le lelé dɔ Jeliko toxo ɔ dɔhun, ene ɔ gudo ɔ, enyi ayi tɔn sín dò le gbà ɔ, a na tuùn dɔ é we." A ka tuùn dɔ é we wà mɔ ã? Tan núgbo dé we nyí ene. E dɔ zɔnlin lele do e azɔn tenwe bo dɔ n'í dɔ : "Wanyinanɔ ce, ne e ka cí nu we?" É dɔ, "Eyɔn, un mɔ nu je me kpede dɔ xome." Nú un na dɔ xó jɔ xó ɔ, enyi medé ko dɔ zɔnlin lelé dɔ mì azɔn tenwe ɔ, é na ko cí nú e ma sɔgbe ã é dɔhun nú mì. É byɔ alɔwliwli, bɔ ye wí alɔ, bɔ é ko bló xwè dɔkpo ã bɔ ye klán; ene gudo ɔ, ye kanbyɔ yedé dɔ etewu Mawu ka na wuntun adingban tɔn emi à jí. Nú e cí núkiko dɔhun hugã bɔ a ko mɔ kpón é ne à cé? Mawu ná wuntun dèbũ yè ã! Ye dò nú dé dè sín Alexwí Xóxó ɔ me we, dò nú e dò jije we é me, bo dò tintenɔn we bo na jó nú e ye mɔ kpón é dó bɔ é na dɔ nú e Xó ɔ dɔ é. Gbetɔ lée mi, mi ma bló mɔ ó! Lee Mawu sɔnú nú Xó tɔn bonu è na tinme gbɔn é ne ã.

4)Wemafo devo le dɔ tinme. Nú un na tɔn Biblu me dɔ mi dɔhun ɔ, mi na tɔn me, bɔ enyi mí bí na wà mɔ lee é jexa gbɔn é ɔ, mi nú mí ni jlé wemafo devo le dó wemafo devo le wu. Enyi a dò wemafo kplón we ɔ, é na yá alò é na lín ɔ, a na wá mɔ wemafo e vewũ tawun le é. Mí me gègè hwenu e mí xò akpáxwé vewũ ene zle é ɔ, mí nɔ kánwezun bo nɔ hen xó dɔdɔkpɔ dé. Mí nɔ ba nú e tinme ene dɔ na nyí é. Nú dɔd'ayi le dɔ linlin e jexa é dé, amɔ, un jló na dɔ nú mi égbé dɔ ye dɔ dogbó, bɔ nú e wu we é dɛ:

- xó dɔdɔkpɔ le nyí wema e è ma sɔ sɔ d'ayi me nú me ã bɔ sunnu le wlan nú sunnu le é.
- xó dɔdɔkpɔ dɔkpo sixu xlé tinme e è na dó wemafo dèbũ wu dò wemafo ɔ me é bɔ xó dɔdɔkpɔ devo na na linlin devo bí mlémlé. Ene wu ɔ, xó dɔdɔkpɔ le we zɔn bɔ è dɔ xó dɔdɔkpɔ ene e kúnkplá tinme é.

Fí dɔgbe hugã e t dò wemafo dé jí é we nyí wemafo devo le. Enyi a ma ko dɔ nú e è nɔ yɔ dɔ Biblu e è nɔ yɔ dɔ cross-reference é ã ɔ (Biblu gègè we dò égbé), nú e tinme tɔn nyí é we nyí dɔ wemafo dé we dɔ wekwín kpeví dé, kén kpeví dé, kpo xógbe e dò dò é dé kpo dò fí dé dò wexwe towe jí bɔ é na zɔn bɔ a na tuùn fí devo le dò Biblu me bo dɔ xó dó nú dɔkpo ɔ jí. Enyi a ma dɔ dɔkpo dò nú ene le me ã hũn, yí dɔkpo dò nú ene le me. Un na lé dè wè xá we dó Biblu xóta dé le kpo wema e nɔ xò nú kplé le é dé le kpo wu, bɔ ye sixu zɔn bɔ a na tuùn fí e xókwín le dè dò Biblu me le é.

Ené le nyí xóqđqđkđ á, ye nɔ na nukúnnúmajenũme đebũ alđ linlin gbetđ đebũ tɔn á, ye nɔ d'alɔ we bɔ a nɔ xò Nũwlanwlan le kplé kpowun. Me le, Biblu we nyí tinme tɔn đagbe hugãn ɔ. Enyi a đó tagba xá wemafo đé hũn, ba wemafo đevo e đq xó dó nũ đokpo ɔ jí é, bɔ é na zɔn bɔ é na zawě nú we. Sɔ wemafo đé jlé dó wemafo đevo wu.

5)Xođe. Enyi a đò Biblu kplɔn we hũn, xođe. Mi hen nũ wè dó ayi me: a) awovi na tenkɔn bo na đó mĩ me đebũ te bonu é ma tuàn nũ e Mawu jló đq mĩ ni tuàn é ganji ó. Awovi jló đq mĩ ni tuàn nũ e đò Xó Mawu tɔn me é á. Ené wu ɔ, enyi a đò Biblu xá we ɔ, a nɔ xođe đq Mawu ni cɔn alɔ jĩ towe đò me nyanya ɔ sí hwenu e a đò tintenkɔn we bo na ba jlđ tɔn é. b) Flín đq đexixo kpo Biblu kplɔnkplɔn kpo nɔ xwedó yeqđe. A mɔ đq Mawuxó ɔ we nyí hwĩ Yesinsen tɔn (Efezinu lée 6:17). Bɔ Yesinsen đokpó ɔ we nyí me e nɔ byđ đe nú mĩ đq đe me é (Hlɔmanu lée 8.26). Ené wu ɔ, a mɔ đq Yesinsen jló đq mĩ ni xò Biblu kplɔnkplɔn kpo đexixo kpo kplé, bɔ lee Biblu ɔ sixu zawě gbɔn é jiwũ tawun hwenu e a nɔ kplɔn nũ kpo kanđodonũwu kpo bo nɔ xođe é.

Me ce le, nũ e nɔ đq ayi me nú mĩ hugãn é we nyí lee mĩ nɔ tɔn Biblu ɔ me gbɔn é á, loɔ, mĩ nɔ xá Biblu ɔ alđ gbɔ. Zãnzãn égbé tlolo đò xójlawema ɔ me ɔ, un mɔ nũkanbyɔ Gallup tɔn đé. É đq đq me 82 đò kanweko jí đò Amérique đĩ nũ đq Biblu ɔ we nyí Xó Mawu tɔn e è sɔ d'ayi me nú me é tɔn, amɔ, me 21 đò kanweko jí jen nɔ kplɔn Biblu ɔ. Un đĩ đq enyi mĩ na kplɔn nũ dó wũ tɔn kpowun ɔ, mĩ na sekpɔ tinme tɔn đokpo ɔ. Enyi mĩ na đq nugbđ kpowun, bo na kplɔn nũ ɔ. Mĩ nú mĩ ni tɔn kɔn bo zãn nũgbododó ene le bo kɔn đq mĩ kún sixu mɔ nũ e Mawu jló đq mĩ ni tuàn é ó à jí. (Steve Flatt - Nukplɔnme #1012 16 juin 1991)

Nũđiqi Sinsen Tó E È Nɔ Đɔ Hwehwe le É Tɔn Đé le

Klisanwun gègè nɔ yɔ "Tó Mesédó le tɔn" alđ "Tó Agun ɔ tɔn nukɔntɔn le" hwehwe dó nɔ gudo nú nũđiqi alđ linlin đé, bo nɔ xlé đq đò xwè kanweko nukɔntɔn ɔ alđ wegɔ ɔ me ɔ, Klisanwun le nɔ mɔ nukúnnú je wemafo le me lee xóqđtɔ ɔ alđ wema wlantɔ ɔ đò alɔ dó ye we gbɔn é đqhun. Loɔ, hwenu e è đò nũwlanwlan yetɔn le yɔ we bo na dó nɔ gudo nú nũđiqi alđ linlin đé é ɔ, međé dó na tuàn bo yí gbè đq "kúnnuđetɔ" ene le bɔ dó nũđiqi kpo linlin e gbɔn vo nú nũđiqi kpo linlin međesunɔ tɔn đevo le kpo é. Kpóndéwú đé le đò dò.

Justin e kú dó nũđiqi tɔn wu é:

Wensagun le sinsen. Klisanwun le nɔ lé sèn "wensagun đagbe đevo e nɔ xwedó è bo nɔ cí é (Jezu) đqhun le é sín ahwan" (1 Apologie 6), bo nɔ lé gɔ na đò fĩ đevo đq "wensagun đé le tɔn bo nɔ tɔn hwebĩnu, bo nɔ gɔn điqe e ye gosin é me gbedé á" (Dialogue 128).

Nũkplɔnme azđ le tɔn. Nũ e é wlan lée gɔ nú hwlangán e è nɔ mɔ gbɔn nũwiwa lée me é. Đĩ kpóndéwú ɔ: "nú gbetđ le gbɔn azđ yetɔn le gblame bo xlé đq emi jexa linlin tɔn ene ɔ, è nɔ kɔn ye dó mɔ me e jexa le é" (1 Apology 10). " "...me e nɔ sekpɔ Mawu đò míme kpo jijđ đagbe le kpo me le é keđe we è nɔ sɔ dó dó nũmesen..." (1 Apology 21) " "...mĩ nɔ mɔ đq é nyí nugbđ, đq tóđɔnnúme, kpodo tóđɔnnúme đagbe kpo we nyí nũgbo. me đokpó đokpó sín nũwiwa" (1 Apologie 43).

Ignace⁴⁶

Ignace nyí yehwenɔgán (presbytere, pasteur) sinsen e đò Antioci é tɔn bo klán yehwenɔgán le kpo yehwenɔgán le kpo. Đò wema atɔn ene le bĩ me ɔ, Ignace wlan nũ dó yehwenɔgán (me đokpo géé), yehwenɔgán le kpo yehwenɔgán le kpo wu, bo teđđjí đq è đq na đó sísi nú ye bo setónú nú ye. É sɔ yehwenɔgán ɔ jlé dó "Aklúno đésú" wú (L.Ef 6,1; L.Mag 6,1; L.Tra 2,1); gãn ɔ yi "mesédó lée sín kpléklé" (L.Mag 6,1; L.Tra 2,2); bɔ mesentɔ lée ná sɔ Klísu sín mesentɔ lée (L.Mag 6:1) abĩ "nũbúdo Jezu Klísu tɔn lée" (L.Tra 2:3). É đe gbe nú agun ɔ đq "é ní nɔ wa nũ lě e linlin yehwenɔgán ɔ tɔn nɔ wa gbɔn é" (L.Ef 4:1), bó "ma wa nũ đebũ yehwenɔgán ɔ kpódó yehwenɔgán lée kpó mevo ó" (L.Mag 7:1; cf L.Tra 2:2). É cí đq é nɔ sí hlɔhlɔn đaxó đé dó vo nú đe e yehwenɔgán đé nɔ xo é đqhun (L.Efe 5:2), bo tle nɔ lé xlé đq è đq na đĩ xesi nú yehwenɔgán ɔ (L.Efe 6:1). É nyđ wà ɔ, Ignace nɔ byɔ tónúsise mɔhun nú éđe á, amɔ, hwenenu ɔ, é nyí yehwenɔgán toxo ene le tɔn á. É đò mɔ cò, Ignace nɔ đe linlin međeesóhwe tɔn đé xlé hwebĩnu kpo xógbe elɔ le kpo: "Un ko je ahwanvu nyí jí din" (L.Eph 3:1); "Un tunwun đq un jexa á" (L.Tra 4,2). Linlin ene e Klisanwun le dó é .

é wlan ɔp "è ma wà nŭ ɔɛbŭ ɔò yehwenɔgán ɔ (kpo yehwenɔgán le kpo) mevo ă ɔ, é nɔ gbé wăn nú me tawun. "Me ene le (yehwenɔgán le, yehwenɔgán le, dekan le) mevo," we é wlan. "È sixu ylb gběta ɔɛbŭ ɔp sinsen ă." (L.Tra 3:1)

Polikarpu⁴⁷

Biblu ɔesu zán xókwín Glekigbe tɔn le céɔécéɔé .*episkopu?* (nukúnkpénuwutŭ, yehwenɔgán) kpo .*me nukɔntɔn le* (mexo, presbytère) nɔ ɔp yedée. Nŭkplɔnme mesédó le tɔn tle xlé ɔp me ɔokpo (éveengán) we na kp'ace dó agun ɔokpo ɔokpo jí ă, é na bo tle nyí toxo alŭ xá ɔé blebu ɔ ne. É ɔò mɔ́ cò, acekpikpa e nɔ kpé nukún dó toxo ɔ wu é ɔokpo géé wá tɔn ɔò xwè kanweko wegɔ ɔ me, bo è ɔp ɔp Polycarpe nyí ɔokpo ɔò acekpikpa toxo ɔ tɔn ene le me. ɔò wema tɔn tenwe e nyí nŭgbo bo kpó ɔò te le é bí me ɔ, Ignace de Antioche nɔ klán .*episkopu?* sín .*me nukɔntɔn le*, bo nɔ ylb ye ɔokpo ɔokpo ɔp, "găn" Mawu tɔn le (*akwézínzán*, gănhɔnyitŭ, tokpɔngán, nŭjikpɔntŭ), xókwín toví le tɔn e è zán dó ɔp xó dó Elastusi wu ɔò Hlɔmanu le 16:23 me é; kpo "alɔgɔtŭ le" kpo (*paradroi*, xókwín e è ma zán ɔò Alenuwema Yɔyɔ ɔ me ă é). Linlin ene e ɔp ɔp mexo le nyí alɔgɔtŭ yehwenɔgán ɔ tɔn é ɔò dodónu ɔɛbŭ ɔò Mawuxówema ɔ me ă. ɔò sinsen Klisanwun tɔn Hlɔma tɔn me ɔ, vɔsanúxwlemawutŭ le sín gběta ɔ huzu vɔsanúxwlemawutŭ le sín gběta bunc ɔé, bo è na ace ye ɔò vo bo na bló sakramenu le (baptem, nŭɔɔɔ e è nɔ bló xá me é, kpo nŭ ɔevo le kpo) ɔò yehwenɔgán ɔ sín nyiko me. Ene lɔ ɔò dodónu ɔé ɔò Mawuxówema ɔ me ă, ɔò è nɔ ylb Klisanwun le bí ɔp vɔsanúxwlemawutŭ. Me e nɔ xò nŭ kpón dó găn le jí ɔò sinsen Katolika, Anglicane kpo ɔɔɔɔksi kpo tɔn égbé tɔn le me le é nɔ zán wema Ignace tɔn le dó ɔexlé ɔp acekpikpa ɔokpo géé ɔ kpo pápa ɔ kpo ɔɔgbe. È lé zán Polycarpe dó ɔò nŭ taji ɔé ɔò nŭkplɔnme mesédó le tɔn me, bo é xlé ɔp acekpikpa ɔ ɔò yehwenɔgán le sí, ɔò è sɔ mesédó le ɔesu ɔò ten e me ye ɔé é sín kàn e ma nɔ klán ă é wu.

Nǔwlanwlán

1. Tenakh

2. <http://f.wikipédia.org/wiki/Torah>

3. Nǔ e è nɔ yɔ́ ɖɔ Talmud é

4. Nǔnywe xwítixwítí sín nǔ lɛ ɖò tɛn ɛntɛnɛtí tɔn elɔ jí

5. 6a: Nǔ e è nɔ yɔ́ ɖɔ Masorète_Texte

6. Biblu Analytique Yɔyɔ́ . , John A Dickson sín wema ɖɛtɔn tɔ́n 1973 wex. 3

7. Wema Alenuwema Yɔyɔ́ tɔn lɛ - È ka sixu deji dó ye wu à . ? , Xójlawema kplɔnyiji-alavɔ lɛ tɔn , F. F. Bruce wex.10

8. Alenuwema Yɔyɔ́ sín Wema lɛ - È ka Dó Na Deji Dó Ye À? , Xójlawema kplɔnyiji-alavɔ lɛ tɔn , F. F. Bruce wex. 24.

9. (Luki 24:44).

10. Tan Biblu Tɔn: Lee Biblu wá mí gɔ́n gbɔn é , Wesley Ringer wɛ wlan <http://www.godanscience.org/apologétiques/biblu> sín dodónu

godanscience.org/apologétiques/biblu sín dodónu

11. Nǔ e jí è nɔ wlan nǔ dó é wɛ nyí ɖɔ:

12. www.licoc.org/TBS/Meɖesɔhwe kpodo Liledógbeɖevome lɛ kpo.htm #Liledógbeɖevome

13. Nǔnywe xwítixwítí sín nǔ lɛ ɖò tɛn ɛntɛnɛtí tɔn elɔ jí

14. Xógbɛ=Latin%20Version,%20Xóxó ɔ%20

15. www.agun.kpo.com/ag/biblu.htm, Xó Mawu Tɔn sín Tan Dò Biblu Glɛnsiqbe Tɔn Mɛ , Glegi Mɔ

16. www.agun.kpo.com/ag/biblu.htm, Xó Mawu Tɔn sín Tan Dò Biblu Glɛnsiqbe Tɔn Mɛ , Glegi Mɔ

17. www.agun.kpo.com/ag/biblu.htm, Xó Mawu Tɔn sín Tan Dò Biblu Glɛnsiqbe Tɔn Mɛ , Glegi Mɔ

18. www.agun.kpo.com/ag/biblu.htm, Xó Mawu Tɔn sín Tan Dò Biblu Glɛnsiqbe Tɔn Mɛ , Glegi Mɔ

19. www.agun.kpo.com/ag/biblu.htm, Xó Mawu Tɔn sín Tan Dò Biblu Glɛnsiqbe Tɔn Mɛ , Glegi Mɔ

20. www.agun.kpo.com/ag/biblu.htm, Xó Mawu Tɔn sín Tan Dò Biblu Glɛnsiqbe Tɔn Mɛ , Glegi Mɔ

21. www.agun.kpo.com/ag/biblu.htm, Xó Mawu Tɔn sín Tan Dò Biblu Glɛnsiqbe Tɔn Mɛ , Glegi Mɔ

22. fl.Xù_Kúkú_wema lɛ

23. www.kanweko.com/25dssfacts.html
24. [Biblu Liledógbedevome Tɔn Đé](#) , Diki Sztanyo, [Mε e nɔ vɔ nũ le blódó é](#) . Liyasùn/Ayidosùn 1985 wex.13
25. www.nũqijiqi.wendagbe.net/maps_m.html
26. [Nũqɔd'ayí dó "Kplékplé Kplékplé Kplékplé" dé jí dò Biblu Yɔyɔ'E Đò Toqudo É mε](#) , Woosun 1984 tɔn e Cecil Wright wlan é. wexwε 5
27. [Biblu Liledógbedevome Tɔn Đé](#) , Diki Sztanyo, [Mε e nɔ vɔ nũ le blódó é](#) . Liyasùn/Ayidosùn 1985 wex.13
28. [Biblu Liledógbedevome Tɔn Đé](#) , Diki Sztanyo, [Mε e nɔ vɔ nũ le blódó é](#) . Liyasùn/Ayidosùn 1985 wex.13
29. www.agun.kpo.com/ag/biblu.htm, [Xó Mawu Tɔn sín Tan Đò Biblu Glensiqbe Tɔn Mε](#) , Glegi Mɔ
30. <http://www.xósin.le.org/biblu/kanɔn.html>
31. [Đo Đɔxome ɔ](#) , [Đɔxome ɔ](#)
32. [Đo Đɔxome ɔ](#) , [Đɔxome ɔ](#)
33. [Đo Đɔxome ɔ](#) , [Đɔxome ɔ sin Đɔxome.htm](#)
34. www.licoc.org/TBS/Liledógbedevome%20kpo%20kpodó.htm#Liledógbedevome
- 34a. [www.en.wikipedia.org/wiki/Biblu#Alenuwema_Yɔyɔ](http://en.wikipedia.org/wiki/Biblu#Alenuwema_Yɔyɔ) ɔ , Wikipedia Encyclopedia, [Biblu-Alenuwema Yɔyɔ](#) ɔ 34a http://en.wikipedia.org/wiki/King_James_Version_de_la_Bible
35. [Đo Đɔxome ɔ](#) , [Đɔxome ɔ sin Đɔxome.htm](#)
36. [Đo Đɔxome ɔ](#) , [Đɔxome ɔ sin Đɔxome.htm](#)
37. [Đo Đɔxome ɔ](#) , [Đɔxome ɔ sin Đɔxome.htm](#)
38. www.zianet.com/maxey/versions.htm [Nũ e è mɔ dò Biblu le mε é - Biblu Axɔsuduto ɔ Tɔn](#) , Al Maksi
39. www.zianet.com/maxey/versions.htm [Nũ e è mɔ dò liledógbedevome le mε é - Liledógbedevome Yɔyɔ Đaxó le](#) , Al Maksi
40. www.zianet.com/maxey/versions.htm [AView des Versions - Biblu Gbede](#) , Al Maksi
41. [Đɔ xó dó xó jí](#) [A view of Versions - Sén Yɔyɔ Amelika Tɔn](#), Al Maksi
42. [Đo Đɔxome ɔ](#) , [Đɔxome ɔ](#) [A view of Versions - Lɛdoqbedevome Aihon Yoyo Tɔn](#), Al Maksi
43. www.agun.kpo.com/ag/biblu.htm, [Xó Mawu Tɔn sín Tan Đò Biblu Glensiqbe Tɔn Mε](#) , Glegi Mɔ
44. [http://en.wikipédia.org/wiki/Mawu_Xó_\(biblu_liledógbedevome\)](http://en.wikipédia.org/wiki/Mawu_Xó_(biblu_liledógbedevome))
45. [É dò mɔ'có](#) , è [dó na hɛn nũ](#) e è wlan d'ayí le é dó ayi mε.
46. [É dò mɔ'có](#) , è [dó na hɛn nũ](#) e è wlan d'ayí le é dó ayi mε.
47. [É dò mɔ'có](#) , è [dó na hɛn nũ](#) e è wlan d'ayí le é dó ayi mε.

Tutoblonunu E Nɔ Kpé Nukún Dó Biblu Wu É

Randolf Dunn, Gän, Roberto Santiago, Gän
biblu dɔ Enteneti jí

Azɔme 1 - Wen Mawu tɔn

NÉ Nŭ Ie Bĩ ka Wà Fí Gbɔn?

Gbetɔ e nyí Mawu é .

Klisu - Mawu sín nŭbudo xexó

e kúnklá Mawu Ie é

Sín Gbè me káká je kú jí - Gbetɔ

Kúkú ɔ Bló Hwlengán .

Wen Wenɔagbe-Wema Ie Tɔn Ie

Azɔme 2 - Tónúsíse nŭ Klisu .

Hwenu Je Nukɔn nŭ Klisu

Hwenu Klisu Dò Ayikúngban jí

Hwenu Klisu Gudo

Hwenu e na wá fò dɔ ayikúngban jí é

Hwenu e è na wá gbeta ɔ kɔn é

Sín Kú jí Gbɔn Akluzu jí Kaka je Gbè Me Xóxó

e kúnklá hwesɔke me Ie é

Yehwesin Klísu tɔn .

Cours 3 -Gbɛ Yɔyɔ Dò Klisu Me

Axɔsuɔuto e è ma sɔ alɔ dó bló na ã é

Mesentɔ e dɔ Axɔsuɔuto ɔ me Ie é .

Nŭgbododó Klisu Tɔn Nukɔntɔn Ie Asúkúsi

Ie kpo Me Devo E Dó Hudo Anɔsin Gbigbo

Tɔn Ie É kpo

Gbè Meɔéekannuninɔ Tɔn .

Xexó Wuvésexáme Tɔn

Wen e dɔ wema Ie me é Sinsɛn Mawu dɔ

Yesinsɛn kpo Nŭgbo kpo me .

Nŭkplɔnkplɔn nŭ Akwé Biblu Tɔn Ie

Biblu E É Sɔ Tenme É

Biblu Sín Kpléklé

Nŭ abkpa Ie kpo Nŭjledonŭwu Ie kpo

Azɔme 4 - Su dɔ Klisu me

Jezu Nazaletinu ɔ

Gbe Klisu Tɔn

Bŭ dɔ Klisu me

Xó e è dɔ dó Wuvéwu Ie é

Agbaza, Lindɔn, Ye - Fite Ye Ka Nɔ Yi Hwenu E A Kú É? Abɔwliwli

kpo Me gbibe kpo

Gbɔjezán Mawu tɔn

Nŭɔɔdɔ Ie je nukɔn nŭ Bībɛme Nŭɔɔdɔ Ie

Eblée Ie .

Azɔme 5 - Mexoxwe Dò Klisu me

Nŭkplɔnme Akluzu Tɔn Me Mawu

Tɔn Xɔgbigbázɔ ɔ Nŭkanbyɔ Daxó

Hugān E É Kanbyɔ Gbɔn Gbezán

Nu Meɔée Dò Klisu Me Gbè Daxó

Hugān É

Akpáɔɔdɔ Ie Din kpo Kaka sɔyi kpo Gbetɔ

Nugbò Ie Nyí Gbetɔ Mawu Tɔn Ie .

Gbè Xógbe Jiwŭ Ie

Azɔme 6 - Biblu kplɔnkplɔn .

Yinyɔ, Nŭjledonŭwu Ie kpo Nŭɔɔd'ayí Ie kpo

Gbigbo Mímé

Daniyeli

Nŭɔɔxléme Jezu Klisu Tɔn

Nŭwlanwán Ie sín Abwe

Nŭkplɔnme & Nŭwiwa Ie Sín Xwè 100

J.H.M.

Biblu Kpléklé kpo Liledógbedevome kpo

Sinsenzɔ Égbé Tɔn Ie - Nŭwlanwán Ie we à alò Akwé Ie we à?

Jezu sín kúnkan - Tablo dɛ

Azɔɔsa E Nɔ Kpé Nukún Dó Biblu Wu É dɔ kancica xá gbè devo Ie dɔ .**biblu dɔ Enteneti jí.**